

ANKARA ECZACI ODASI

SERBEST ECZANE STAJ KİTAPÇIĞI

Aralık 2024

ANKARA ECZACI ODASI

SERBEST ECZANE STAJ KİTAPÇIĞI

Aralık 2024

Yayın Koordinatörü:

Ecz. Ahmet ÇAKAN

Yayına Hazırlayanlar:

Ecz. Berke Mert ERTÜRK, Ecz. Bilge BOZTEPE, Ecz. Erdal KART,
Doğukan DOĞAN, Dönsel CAN

Grafik Tasarım:

Zeynep KARATEKİN

ISBN: 978-975-8037-93-3

©2024, Ankara Eczacı Odası

1. Baskı

Aralık 2024, Ankara

Baskı Adedi: 100

Adres: Olgunlar Cad. No:32 Kızılay/Ankara

Telefon: 0312 425 07 08

Faks: 0312 425 42 96

E-posta: aeo@aeo.org.tr

Web: www.aeo.org.tr

Hazırlık ve Basım:

Teknoart Digital Ofset Reklamcılık Matbaacılık İthalat İhracat Sanayi
ve Ticaret Ltd. Şti.

Adres: Cevizlidere Mah.1288. Sok. No: 1/1 BALGAT

ÇANKAYA / ANKARA

ECZACILIK YEMİNİ

Eczacılık mesleği üyeleri arasına katıldığım bu andan itibaren,

Hayatımı insanlık hizmetine adayacağıma,

İnsan hayatına mutlak surette saygı göstereceğime,

*Bilimsel kanıta dayalı bilgilerimi insanlık yararına
kullanacağıma,*

Mesleğim dolayısıyla öğrendiğim sırları saklayacağıma,

Hocalarıma ve meslektaşlarıma saygı göstereceğime,

*Din, milliyet, ırk, cinsiyet, kültür ve politik görüş farklarının
vazifemle vicdanım arasına girmesine izin vermeyeceğime,*

*Sağlık çalışanları ile güven ilişkisi ve etik işbirliği içinde
çalışacağıma,*

*Mesleğimin gelecekteki üyelerinin yetiştirilmesine katkıda
bulunacağıma,*

*İnsanlığa daha iyi hizmet edebilmek için mesleki bilgilerimi
sürekli güncelleyeceğime,*

Mesleğimi dürüstlük ve şerefle yapacağıma,

Namusum ve vicdanım üzerine and içerim.

ÖNSÖZ

Değerli Okuyucu;

21. yüzyılda hızla gelişen teknoloji, küreselleşme ve dijital dönüşüm hemen her alanda olduğu gibi eğitim anlayışını da köklü şekilde değiştirmiştir. Eğitim alanındaki mevcut değişim teorik bilgiye dayalı bir eğitim yönteminin yanında, pratik becerilerin gelişimini destekleyen, deneyim temelli öğrenmeyi ön plana çıkarmaktadır. Bu bağlamda eczacılık fakültelerinde uygulanan zorunlu stajlar da söz konusu yaklaşımın bir çıktısıdır.

Eczane stajları, bilimsel ve teknik bilginin harmanlandığı, teorik bilgilerin pratiğe döküldüğü alanlardır. Stajlar, okulda öğrenilen bilgilerin gerçek yaşamla nasıl birleştiğinin deneyimlendiği, daha kapsamlı bir anlayış kazandırır. Bu süreç, yalnızca akademik bilgilerin sahada nasıl kullanıldığını göstermekle kalmaz, aynı zamanda karşılaşılan zorluklar üzerinde derinlemesine düşünmeyi gerektirir. Böylece, staj boyunca hem teorik hem de pratik anlamda değerli tecrübeler edinilir, farmasötik bilgiler pekiştirilir ve hasta ile stajyer arasındaki ilişki güçlenir.

Bu aşamada meslek örgütlerinin rolünü vurgulamak gerekir. Meslek örgütlerinin mevcut dönüşümdeki önemli görevlerinden biri, meslektaşlarının eğitim kalitesini çağın gereklerine uygun bir biçimde iyileştirmektir. Bizler de Ankara Eczacı Odası olarak eczacılık fakültelerindeki zorunlu eczane stajlarının daha donanımlı eczacılar yetiştirilmesi için kritik önemde olduğu gerçeğinden hareketle bu yönde çalışmalar yürütüyoruz.

Staj sürecinizdeki öğrenme faaliyetinize katkı sağlamak amacıyla hazırladığımız bu eser, eczane stajı hakkında kapsamlı bilgiler edinmek isteyen siz değerli okuyucular için önemli bir kaynak olacaktır.

Kitabımızın, eğitimde nitelik sorununun gündemden düşmediği şu günlerde, eczacılık fakültesi öğrencilerine ışık tutmasını diliyor; yayının sizlere ulaştırılmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Uzm. Ecz. C. Cem ABBASOĞLU
Ankara Eczacı Odası Başkanı

İÇİNDEKİLER

1.ECZACILIK MESLEĞİNE GİRİŞ	13
1.1. Eczacı	13
1.2. Eczacılık	18
1.3. Hasta ve Hastalık.....	18
1.4. Eczacının Görev ve Yetkileri	18
1.5. Eczacının Sorumlulukları	19
1.6. Eczacılıkla İlgili Kanun ve Yönetmelikler	20
2.ECZANE STAJININ GENEL KURALLARI VE STAJYER ECZACININ KAZANIMLARI	23
3.ECZANEDE İLETİŞİM	26
3.1. Eczacı - Hasta İlişkisi.....	26
3.2. Eczacı - Stajyer Eczacı İlişkisi	27
3.3. Stajyer Eczacı - Hasta İlişkisi	28
4.REÇETE	30
4.1. Reçete Kısımları.....	31
4.2. Elektronik Reçete (e-Reçete)	36
4.3. Manuel Reçete – Kağıt Reçete	39
4.4. Reçetede Ki Kısaltmalar.....	41
4.5. Reçete Tipleri	42
4.6. Reçete Grupları	43
5.ECZANEDE BİLGİSAYAR UYGULAMALARI VE PROGRAMLAR	45
5.1. Medula	45
5.2. İlaç Takip Sistemi (İTS)	48
5.3. Ürün Takip Sistemi (ÜTS)	53
5.4. Farmainbox	55
5.5. Reçetem (Renkli Reçete).....	55
5.6. Otomasyon Programları ve Yardımcı Programlar ..	57

6.ECZANEDE GENEL PLANLAMALAR	58
6.1. Günlük İşler ve Planlamalar	58
6.2. Haftalık/Aylık İşler ve Planlamalar	61
7. ECZANE MUHASEBESİ	68
7.1. Eczanede Stok ve Stok Yönetimi	68
7.2. İskonto	71
7.3. Kar Marjı.....	71
7.4. Mal Fazlası	72
7.5. Vade	73
7.6. Fatura	74
7.7. Muayene Ücreti ve Katılım Payı	76
7.8. Kamu Kurum İskontosu (KKİ).....	77
7.9. Kamu Fiyatı – Kamu Ödenen - Fiyat Farkı	78
8.SAĞLIK UYGULAMA TEBLİĞİ (SUT)	79
9.İLAÇ FİYAT KARARNAMESİ (İFK)	80
10.SIRALI VE KOTALI DAĞITIMLAR	81
11.ECZANE DENETİMİ VE DENETİMDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR	83
11.1. Eczanelerde Bulundurulması Mecburi Olan İlaç, Tıbbi Madde ve Malzemeler.....	83
12.TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ VE BÖLGE ECZACI ODASI İLİŞKİLERİ	85
13.SIKÇA KULLANILAN MEDİKAL MALZEMELER VE KULLANIM TALİMATLARI	86
13.1. Aerochamber	86
13.2. Nebülizatör	87
13.3. İnsülin	88
13.4. Şeker Ölçüm Cihazı	90
14.SÖZLÜK	92
NOTLAR	93

1.ECZACILIK MESLEĞİNE GİRİŞ

1.1.Eczacı

Eczacılık Fakültesi veya Eczacılık Mektebi'nden mezun olmuş ya da Kanuna göre yabancı okullardaki eğitiminin yeterliliğini ispat ve tescil ettirmiş, eczacılık faaliyetlerini yürütmeye yetkili sağlık meslek mensubudur.¹

Eczacı;

- İlaç ve ilaç hammaddelerinin eldesinde
- İlacın kalitesinin sağlanması, kontrolü ve standardizasyonunda
- İlacın dağıtımı ve hastaya tesliminde
- İlacın hastaya sunumunda
- İlacın sunumunun ardından kullanım, gözetim ve denetiminde görevli sorumlu kişidir.

Kısaca Eczacı, ilacın üretiminden, hastaya sunulmasını ve takibini içeren bu basamakların yanı sıra sağlığın geliştirilmesi, hastalığın rehabilite edilmesi gibi her aşamada görev alan ve tabi olduğu Kanun ve Yönetmelikler çerçevesinde eczacılık mesleğinin gerektirdiği her alanda görev alan sağlık profesyonelidir.

DSÖ 1997 tarihli raporunda “Geleceğin Eczacısını Hazırlamak” konulu bir bölüm yayınlanmıştır.

Bu raporda bir eczacının 7 görev ve sorumluluğa sahip olması gerektiği yer almaktadır.

¹ Eczacılar Ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete Tarihi: 12.04.2014 Resmi Gazete Sayısı: 28970

- Bakım verici
- Karar verici
- İletişimci
- Lider
- Yönetici
- Ömür Boyu Öğrenci/Öğrenen
- Öğretmen

İlerleyen senelerde ise eczacının sahip olması gereken görev ve sorumluluklara Araştırmacı, Girişimci ve Olumlu Değişim Temsilcisi kavramları da eklenmiştir.

1.1.1.Bakım Verici

Eczacılar en yüksek kalitede bakım hizmetleri sunmalı ve uygulamalarını sağlık sistemi ve diğer sağlık profesyonelleri ile entegre ve sürekli olarak görmelidir. Eczacı tarafından sağlanan farmasötik bakım, ilaçların etkili, akılcı ve güvenli kullanımının anahtarıdır.

1.1.2.Karar Verici

Eczacının işinin temeli, kaynakların (örneğin personel, ilaçlar, kimyasallar, ekipman, prosedürler ve uygulamalar) uygun, etkili, güvenli ve uygun maliyetli kullanımına ilişkin alınan doğru kararlardır. Eczacılar aynı zamanda hem yerel hem de ulusal düzeyde ilaç politikasının belirlenmesinde önemli bir rol oynamalıdır. Bu nedenle eczacı veri ve bilgiyi değerlendirme, sentezleme ve en uygun eylem planına karar verme yeteneğine sahip olmalıdır.

Eczacı, hastanın yararını ön planda tutarak farmasötik bakım uygularken, bilimsel araştırmaları ve araştırma sonuçlarını objektif bir şekilde değerlendirip, sorgulayıcı bir tavırla düşünerek kararlar alabilir.

1.1.3.İletişimci

Eczacı, hekimler ile hastalar ve diğer sağlık çalışanları arasında bir köprü oluşturur. Diğer sağlık profesyonelleri ve hastalar ile iletişim kurarken, tıp dünyasındaki son yenilikler ve güncellemelerle birlikte tüm ilaçlar ve ilaç dışı ürünler hakkında tam bilgiye sahip olmalı ve kendinden emin olmalıdır.

Eczaneye adımını atan her birey hastadır ve hastanın problemine göre değerlendirme yapılması şarttır.

Örneğin, güneş kremi almaya gelen bir hasta yaşlanma etkilerinden veya cilt kanseri riskinden korkmaktadır ve bu hasta için bir problemdir. Eczacının doğru iletişim kurarak hastayı anlaması ve yönlendirmesi gerekir.

Eczacının etkili hasta iletişim becerilerine sahip olması, hastanın problemini ve gereksinimlerini tanımlayarak topluma daha iyi farmasötik bakım sunmasına ve hastanın yaşam kalitesinin artırılmasına yardımcı olacaktır. Güçlü iletişim becerileri, eczacının güvene dayalı bir ilişki kurmasını sağlayacaktır.

1.1.4.Lider

Eczacılık, sağlık sisteminin kalbinde yer alır ve sağlık hizmetlerinde çok hayati bir öneme sahiptir. Eczacı aynı zamanda sağlık sisteminde karar verme, hasta ve eczane personeli ile iletişim kurma ve etkili bir şekilde yönetme konusunda liderlik rolü oynar. Etkili eczane liderleri, yüksek kaliteli hasta bakımını, ilaçların kalite ve güvenliğini sağlama ve farmasötik bakımın maksimum verimliliğini, yüksek performanslı eczane uygulamalarını gösterme ve oluşturma konusunda uzmandır.

1.1.5.Yönetici

Eczacılar, eczanede görev yapan eczane personeli, fiziki ve finansal kaynakları yönetme becerisine sahip olmalıdır. İlaçların üretiminden tüketimine kadar geçen süreçte ilacın

kalite ve standardizasyonunu sağlamak, hastaya eksiksiz şekilde ilaç sunumunu ve hastanın takibini yapmak, farmasötik bakımı ve eczane yönetim uygulamalarını oluşturmak için kararlar almak ve bu becerileri geliştirmek eczacının aynı zamanda verimli bir yönetici olarak gelişmesine yardımcı olan temel bileşenlerdir.

1.1.6.Ömür Boyu Öğrenci/Öğrenen

Yaşam boyu öğrenme kavramı eczacılık fakültesine girerken başlar ve eczacının kariyeri boyunca devam eder. Eczacı, ilaç tedavisi yönetimi ile ilgili konulardaki gelişmeleri takip ederek bilgi ve becerilerini düzenli olarak güncellemeyi amaçlar. Bununla birlikte multidisipliner çalışmayı hedefleyerek, kanıta dayalı tıp uygulama ve hasta merkezli bakım sunma yeterliliğini geliştirir ve sürdürür.

1.1.7.Öğretmen

Eczacının sorumluluklarından biri, gelecek nesil eczacıların ve halkın sağlık okuryazarlığının artırılmasına yardımcı olmaktır.

1.1.8.Araştırmacı

Bir araştırmacı olarak eczacı, ilaç geliştirme, akılcı ilaç tedavisi ve yeni etken maddelerin keşfi ile ilgili araştırma alanına odaklanabilir, klinik öncesi çalışmalardan klinik araştırmalara kadar biyomedikal çalışmaların tüm yönlerinde rol alabilir.

Toplum eczacıları, eczane uygulamaları ile ilgili araştırmalara katkıda bulunabilir. Bu girişimler, hasta ihtiyaçlarını belirleyen veya yeni hizmetlerin etkinliğini değerlendiren küçük ölçekli yerel projeler biçiminde olabilir. Bu sadece toplum sağlığına fayda sağlamakla kalmaz, aynı zamanda, üretilen veriler daha kapsamlı bir klinik çalışmayı bilgilendirmek için kullanılabilir.

Eczacılar, birinci basamak sağlık hizmeti sunulmasına, farmasötik ihtiyaç değerlendirmesine, araştırma ve geliştirme

gündemine katılımları nedeniyle büyük bir etki yaratabilecek kilit bir grubu temsil etmektedir.

1.1.9.Girişimci

Eczacı girişimci rolüyle, uygun farmasötik bilgiye sahip olmayı ve uygulamayı, sağlık yasaları ve politikaları değiştikçe sorunları belirlemeyi ve çözmeyi, serbest eczane işini güçlendiren yeni projelerde yer almayı hedefler. Eczacılar; yeni fırsatları, sorunları tartışabilecekleri ağlar oluşturmalıdır. Benzer mesleklerde olanların yanı sıra, farklı geçmişlere ve deneyimlere sahip meslektaşlarıyla ilişki kurmak, başarıya ulaşmak için önemlidir.

Eczacılar; hasta sağlığı, eğitimi, danışmanlığı ve ilaç tedavisi yönetiminde etkili rol üstlenirler. Birinci basamak sağlık hizmet sunucuları olarak, sağlığın korunması ve geliştirilmesi kapsamında hastalarına fayda sağlamak için çaba gösterirler. Bu noktadan hareketle eczacının, sağlık sektörüne olan katkısını optimize etmek için sadece sağlık hizmeti sunumunda değil, aynı zamanda değişen ve genişleyen yeni rolleri üstlenmede liderlik etmesi önemlidir.

1.1.10.Olumlu Değişim Temsilcisi

Olumlu değişimin bir aracısı olarak eczacı; hasta bakımını, farmasötik hizmetlerin kalitesini ve multidisipliner işbirliğini geliştirmek için farmasötik uygulamadaki değişim ve gelişim sürecini kolaylaştırmalıdır.

Farmasötik uygulamanın gelişim durumunun derinlemesine analizi, farmasötik hizmetlerin kalitesinin sağlanmasında stratejik ve ortak önceliklerin belirlenmesi, ulusal mesleki sorumlulukların, kılavuzların ve eczacılık topluluğunu bu önceliklere yönlendiren mevzuatın oluşturulmasına veya geliştirilmesine katılım sağlamalıdır.^{2 3}

2 Detailing the Ten Main Professional Roles of a Pharmacist to Provide the Scope of Professional Functions, Sci. Pharm. 2023, 91(1), 5

3 Journal of Young Pharmacists, Thamby and Subramani: Seven-star pharmacist concept by WHO, 2014, Vol 6, Issue 2

1.2.Eczacılık

Eczacılık; hastalıkların teşhis ve tedavisi ile hastalıklardan korunmada kullanılan tabii ve sentetik kaynaklı ilaç hammaddelerinden değişik farmasötik tipte ilaçların hazırlanması ve hastaya sunulması, ilacın analizlerinin yapılması, farmakolojik etkisinin devamlılığı, emniyeti, etkinliği ve maliyeti bakımından gözetimi, ilaçla ilgili standardizasyon ve kalite güvenliğinin sağlanması ve ilaç kullanımına bağlı sorunlar hakkında hastaların bilgilendirilmesi ve çıkan sorunların bildiriminin yapılmasına ilişkin faaliyetleri yürüten sağlık hizmetidir.⁴

1.3.Hasta ve Hastalık

Sağlık; “sadece hastalık ve sakatlığın olmaması değil; fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali” olarak ifade edilmektedir. Hastalık, birtakım belirti ve semptomlarla ortaya çıkan bir anomalidir. Hasta ise birtakım belirtiler ve semptomlara sahip olan kimselerdir.⁵

1.4.Eczacının Görev ve Yetkileri

- a. Hastalıkların teşhis ve tedavisi ile hastalıklardan korunmada kullanılan tabii ve sentetik kaynaklı ilaç hammaddelerinin elde edilmesini ve bu hammaddelerden değişik farmasötik tipte ilaçların hazırlanmasını ve hastaya sunulmasını sağlar.
- b. İlacın analizlerini yapar.
- c. İlacın farmakolojik etkisinin devamlılığı ile emniyeti, etkililiği ve maliyeti bakımından gözetimini sağlar.
- d. İlaçla ilgili standardizasyon ve kalite güvenliğini sağlar.

4 Eczacılar Ve Eczaneler Hakkında Kanun, Resmî Gazete Tarihi: 24.12.1953 Resmî Gazete Sayısı: 8591

5 Dünya Sağlık Örgütü

- e. İlaç kullanımına bağlı sorunlar hakkında hastaları bilgilendirir ve çıkan sorunların bildirimini yapılmasına ilişkin faaliyetleri yürütür.
- f. Kozmetik imalathanesi, ilaç AR-GE merkezi, ecza deposu gibi müesseseleri açabilir veya bu tür resmî ya da özel müesseselerde mesul müdürlük yapabilir.⁶

1.5.Eczacının Sorumlulukları

- a. Hastanın ilaçlarını, ilaçların uygulanmasında kullanılan araçları ve tıbbi cihaz ve malzemeleri güvenli ve etkin bir şekilde kullanabilmesine yardımcı olur, bunlar hakkında yeterli bilgi ve kavrayışa sahip olmasını sağlar.
- b. Tıbbi ürünlerin güvenli şekilde kullanımlarının sağlanması için advers etkilerin sistematik bir şekilde izlenmesi, bu hususta bilgi toplanması, kayıt altına alınması, değerlendirilmesi, arşivlenmesi, taraflar arasında irtibat kurulması ve beşeri tıbbi ürünlerin yol açabileceği zararın en alt düzeye indirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması hususlarında farmakovijilans çalışmalarının yürütülmesinde mevzuatın yüklediği görevleri yerine getirir.
- c. İlaç sunumunun hatasız, reçete edilme amacına uygun, hastanın gereksinimleri ile uyumlu ve güvenli olmasını sağlar.
- d. Reçeteye tâbi olmayan ilaçların ve sağlığa ilişkin tüm ürünlerin hastanın gereksinimlerine uygun, güvenli ve akılcı bir şekilde tedarikini sağlar ve bu konuda danışmanlık hizmeti verir.
- e. İlaçların kullanımı, saklanması ve imhası ile ilgili potansiyel zararlılık risklerine karşı hasta, toplum ve çevre bilinci oluşturulmasını sağlar ve sorunların çözümünde aktif görev alır.

6 Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik, Resmî Gazete Tarihi: 12.04.2014 Resmî Gazete Sayısı: 28970

- f. İlgili mevzuat çerçevesinde geçerli mesleki ve etik davranışları sergiler. Hastanın veya faydalanıcının özel yaşam ve mahremiyetini korur. Akılcı ilaç kullanımını sağlayarak bireyin sağlıklı olma hâlini ve yaşam kalitesini arttırmaya çalışır.
- g. Olağanüstü hâl veya kriz dönemlerinde her türlü ilaç tedarik süreçlerinde etkin rol alır ve kamu kurum ve kuruluşlarına yardımcı olur.
- h. Sahip ve mesul müdürü olduğu eczanedeki, eczane çalışanları ve eczacılık fakültesi stajyerlerinin görev dağılımlarını gerçekleştirir, çalışmalarını denetler ve koordine eder.⁷

1.6.Eczacılıkla İlgili Kanun ve Yönetmelikler

1.6.1.Kanunlar

- Türk Eczacıları Birliği Kanunu - 6643
- Eczacılar Ve Eczaneler Hakkında Kanun - 6197
- İspençiyari Ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu - 1262
- Ecza Ticarethaneleriyle Sanat Ve Ziraat İşlerinde Kullanılan Zehirli Ve Müessir Maddelerin Satıldığı Dükkanlara Mahsus Kanun - 984
- Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun - 2313
- Kozmetik Kanunu - 5324
- Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu - 3359
- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu - 5510

7 Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete Tarihi: 12.04.2014
Resmî Gazete Sayısı: 28970

1.6.2.Tüzükler

- Türk Eczacıları Birliği Deontoloji Tüzüğü

1.6.3.Yönetmelikler

- Türk Eczacıları Birliği Yönetmeliği
- Türk Eczacıları Birliği Eczaneler Bölge Temsilcilikleri Ve Eczacılar İşyeri Temsilcilikleri Yönetmeliği
- Eczacılar Ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik
- Doktorluk, Hemşirelik, Ebelik, Diş Hekimliği, Veterinerlik, Eczacılık Ve Mimarlık Eğitim Programlarının Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik
- Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş Ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik
- İthal Edilecek İlaç Ham, Başlangıç Maddeleri İspençiyari Ve Tıbbi Müstahzarlar Yönetmeliği
- Kozmetik Yönetmeliği
- Kozmetik Ürün Veya Ham Maddelerinin Etkinlik Ve Güvenlilik Çalışmaları İle Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik
- Beşeri Tıbbi Ürünler Ambalaj Ve Etiketleme Yönetmeliği
- Beşeri Tıbbi Ürünlerin Sınıflandırılmasına Dair Yönetmelik
- Beşeri Tıbbi Ürünlerin Tanıtım Ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik
- Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği
- Beşeri Tıbbi Ürünlerin İmalathaneleri Hakkında Yönetmelik

- Farmasötik Müstahzarların Biyoyararlanım Ve Biyoeşdeğerliğinin Değerlendirilmesi Hakkında Yönetmelik
- Biyosidal Ürünleri Yönetmeliği
- Biyosidal Ürünlerin Kullanım Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- İlaçların Güvenliliği Hakkında Yönetmelik
- Geri Çekme Yönetmeliği
- Takviye Edici Gıdaların İthalatı, Üretimi, İşlenmesi Ve Piyasaya Arzına İlişkin Yönetmelik

1.6.4.Talimatnameler

- Sanayi Ve Ziraatte Kullanılan Zehirli Maddelerin Eczanelerde Sureti Hıfız Ve Satımı Hakkında Talimatname

1.6.5.Tebliğler

- Sağlık Uygulama Tebliği (SUT)

2.ECZANE STAJININ GENEL KURALLARI VE STAJYER ECZACININ KAZANIMLARI

Eczacılık lisans eğitiminde stajyer eczacının, eğitimlerini başarıyla tamamlaması ve mesleğine adım atmadan önce kazanılması gereken pratik bilgiler için dört dönem staj yapması gerekir. Eczacılık eğitimi veren Eczacılık Fakültelerinin staj yönergeleri ve kuralları farklıdır ancak bir stajyer eczacının uyması gereken kurallar ve hedeflenen kazanımlar belirlidir.

Stajyer eczacının staj programında;

- Eczacı ve eczacılığın tanımını
- Eczacının görev ve sorumluluklarını
- Eczane açmak için gerekli prosedürleri
- Gerekli kanun ve yönetmelikleri
- Türk Eczacıları Birliği ve Bölge Eczacı Odalarının işleyişlerini
- Etik ve deontoloji kavramlarını
- Eczanede bulundurulması gereken kitaplar ve defterleri
- Eczanede bulundurulması zorunlu kimyasal madde ve medikal ürünleri
- Eczanede bulunan ilaç, soğuk zincire tabi ilaç, zehirli ve ayrı bulundurulacak ilaç ve ilaç dışı ürünlerin özelliklerini, kullanım ve uygulama şekillerini ve saklama koşullarını
- Eczanede bulunan araç ve gereçleri
- Müstahzar ve majistral ilaç tanımlarını

- Müstahzarda bulunması gereken bilgileri, farmakolojik olarak sınıflandırma ve bu sınıflara ait müstahzarların özelliklerini, eşdeğer ilaç kavramını, ilaç-ilaç ve ilaç-besin etkileşimini
- Beyaz, kırmızı, yeşil, mor ve turuncu reçeteli ilaçların tanımı, ayrımı ve kontrole tabi ilaçların ayrımını ve bu reçetelerin uygulama prosedürlerini
- Medikal ürün ve kullanılış talimatlarını
- Reçete ve reçete bölümlerini
- Eczanede bulunan bilgisayar programlarının kullanımlarını
- Geri ödeme kurumları (kamu, özel sigorta) ile yapılan anlaşmalar, işlemler ve kuralları
- Geri ödeme kurumlarına reçete girişleri ve işlemlerini
- Geri ödeme kurumlarına ait reçetelerin faturalanması ve kurumlara gönderilmesi işlemlerini
- Tedarik zinciri içerisinde yer alan ecza depoları, eczacı kooperatifleri, ilaç ve ilaç dışı ürün tedarikçilerinden ürün tedarik süreçlerini
- Tedarik zinciri içerisinde yer alan ecza depoları, eczacı kooperatifleri, ilaç ve ilaç dışı ürün tedarikçilerine yapılan ödeme şekillerini
- Stok, fatura ve fatura türleri, vade, mal fazlası, iskonto gibi temel muhasebe kavramlarını
- Medikal ürün, itriyat, kozmetik ve dermokozmetik, gıda takviyesi kavramları ve bu ürünlerin özellikleri, kullanım amaçlarını

- Staj yapılan eczanenin; konumu ve hasta profilini, kurallarını, ilaç ve ilaç dışı ürünlerin tasnif şeklini, personel durumunu ve özelliklerini, bölümlerini ve bu bölümlerin fonksiyonlarını, temizlik ve hijyen şartlarının sağlanmasını öğrenmesi ve pratikte uygulaması tavsiye edilmektedir.

Staj yapılacak olan eczanelerin farklı dinamiklere sahip olabileceği göz önüne alındığında eczanelerin kendine özgü yönetim şekilleri ve kuralları olabilir. Stajyer eczacı stajına başlamadan önce ve staj sürecinde görev ve sorumluluklarını öğrenmeli ve yerine getirmelidir.

3.ECZANEDE İLETİŞİM

3.1.Eczacı - Hasta İlişkisi

Sağlık, fiziken ve ruhen iyi olma halidir. Hastalık ise bu durumun bozulmasıdır. Fiziksel ve ruhsal sağlık bozulabilir ve bu durum, hastalarda ayrı ayrı ya da ikisinin bir arada olacağı şekilde meydana gelebilir.

Eczacı, ilaç ve eczacılık alanında uzmanlaşmış bir sağlık çalışanıdır. Eczaneler, hastaların en kolay ulaşabildiği birinci basamak sağlık hizmet sunucuları olup, burada sağlık iletişimi ve hasta iletişimi başlar. Eczaneler, insanların kendi hastalıkları veya tedavileriyle ilgili ya da yakınlarıyla ilgili sağlığa dair bilgilere erişebileceği ilk noktalardır.

Bu süreci eczanede yöneten kişi ise eczacıdır. Eczacının sadece mesleki bilgiye sahip olması yeterli değildir. İletişim becerileri de çok önemlidir. Eczacı, hastanın iyileşme sürecini yalnızca ilaçla değil, doğru hasta iletişimiyle de desteklemelidir. Tedavi süreci, sözle yani iletişimle başlamalıdır ve bu, hastanın tedavi sürecine büyük ölçüde olumlu yansıyacaktır.

Eczacının bu süreçte temel prensibi “önce zarar verme” olmalıdır. Eczanelerde çok farklı hasta profilleriyle karşılaşmak mümkündür. Hastalar, öfkeli, talepkar, gizliliğe önem veren gibi farklı tutumlar sergileyebilir. Eczacı, bu farklılıkları iyi analiz etmeli ve her hastaya uygun bir yaklaşım geliştirmelidir.

Eczacılar, hasta ile empati kurarken profesyonellikten sapmamalıdır. Empati süreci, sempatiye dönüşmemelidir; aksi takdirde mesleki profesyonellik kaybolur ve bu, mesleki görevlerinizi yerine getirme kapasitenizi etkileyebilir. İletişimde samimi bir yaklaşım, hastalarla olan güven ilişkinizi güçlendirecektir. Gerçekçi bir tutum ise bağınızı daha da sağlamlaştıracaktır.

Eczacılar ne kadar uzman olursa olsun, yeni teknolojiler ve ilaçlar piyasaya çıkabilir. Enformasyon çağında bu yeniliklere ayak uydurmak zor olabilir. Bu gibi durumlarla karşılaştığınızda, cevabını bilmediğiniz sorulara “bilmiyorum” diyerek

hastanıza dürüst davranabilirsiniz. Konu hakkında araştırma yaptıktan sonra hastaya geri dönmeyi teklif etmek, hastanın önemsendiğini ve değerli olduğunu hissettirecektir.

3.2.Eczacı - Stajyer Eczacı İlişkisi

Eczacılık fakültesinde okuyan her öğrenci, doğal olarak bir eczacı adaydır. Eczacı adayları, eczacılık, ilaç ve sağlık alanındaki bilgilerini eczacılık fakültelerinde alır. Mesleki deneyimlerini daha ileriye taşıyabilmek için staj yaparlar.

Stajlar, eczacı adaylarının teorik bilgilerini pratikle harmanladığı, mesleki hayata atılmadan önce önemli bir deneyim sürecidir. Eczacı adaylarının, eczane, hastane, kamu kurumu veya özel sektördeki staj yerleri hakkında bilgi sahibi olması da oldukça önemlidir.

Staj sürecinde eczacı adayları, iyi bir gözlemci olmalı ve eczacılar da bu gözlem sürecinde en büyük destekçileri olmalıdır. Unutulmamalıdır ki, eczacı adayının geçtiği süreç, eczacının da daha önce deneyimlediği bir yolculuktur.

Eczacılar, stajyerlere oryantasyon süreci sunmalı ve onları personelle tanıştırmalıdır. Ayrıca, her eczacı, eczacı adayına yazılı bir iş tanımı yaparak, eczane içindeki yetki ve sınırlarını baştan belirlemelidir. Bu, stajyerin sürece daha hızlı adapte olmasını sağlar.

Eczacı-Stajyer Eczacı iletişimde, Eczacı ve stajyer arasındaki en önemli bağ, meslektaşlık ilişkisidir. Eczacı, bu süreçte meslektaş samimiyetiyle yaklaşmalıdır. Stajyer eczacı ise, eczanenin sahibi ve sorumlu müdürünün (yasal sorumlu) eczacısı olduğunu bilerek hareket etmelidir.

Eczacı, stajyer eczacılardan aktif verim almak için cesaretlendirici ve teşvik edici olmalıdır. Personel ile stajyer arasında çatışmalara izin verilmemeli, eczacı, stajyerin bilgi eksikliği nedeniyle oluşabilecek iletişim sorunlarına hızla müdahale etmelidir.

Stajyer eczacılar, yetki ve sınırları dahilinde hiçbir işten geri durmamalı ve süreçten maksimum verim almalıdır. Eczacı ve personel, hasta profili üzerinde dikkatlice gözlem yaparak sağlık-ilaç danışmanlığı sürecini takip etmelidir.

Sanat taklitten doğar; iletişim de insanların en güçlü sanatıdır. İletişim, aynı zamanda bir ikna sanatıdır. Stajyer eczacı, eczacısını iyi gözlemeli, gerektiği yerde taklit etmeli ve kendi tarzını da sürece dâhil etmelidir.

3.3.Stajyer Eczacı - Hasta İlişkisi

Stajyer eczacı, staj sürecinin başında iyi bir gözlemci olmalıdır. İlk zamanlarda, eczanenin işleyişini, eczacı-hasta iletişimini ve eczane personeli-hasta iletişimini dikkatlice gözlemlemelidir. Bu süreç, eczacılık pratiği ve hasta ilişkileri hakkında önemli bir anlayış geliştirmesine yardımcı olacaktır.

Süreci içselleştirdikten sonra, stajyer eczacı hastalarla ilişim kurmaktan geri durmamalıdır. Aktif bir şekilde sürece katılmalı ve hasta iletişimini yönetmeye başlamalıdır. Bu noktada, eczacı, stajyerin en büyük destekçisi olmalı ve rehberlik yapmalıdır.

Stajyer eczacı, hastalarla ilişim kurarken, eczacısının tarzını gözlemleyebilir ve kendi tarzını geliştirebilir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken önemli bir husus, doğru bilgilerin zamanında ve yerinde aktarılmasıdır. Hastaya ilaç bilgisi verirken, stajyer eczacı tüm dikkatini hastaya vermeli ve dış etkenlerden uzaklaşmalıdır.

Hastanın sorularına açıklayıcı, anlaşılır ve nazik bir dil ile cevap verilmelidir. Hem eczacı hem de stajyer eczacı, meslekleriyle ilgili her konuda bilgi sahibi olmayabilir. Bu durumda, stajyer eczacı bilmediği konularda eczacısından destek almalıdır. Bilmediği bir konuda hastanın sorusunu eczacısına ileterek çözüm aramalıdır.

Kriz anlarında ise stajyer eczacı son kararı vermek için eczacısından yardım istemelidir. Eczacının rehberliği, stajyerin profesyonel gelişimini destekleyecek ve doğru kararlar almasına yardımcı olacaktır.

4.REÇETE

Reçete; hekimler tarafından hasta için eczacıya hitaben yazılan, hastanın adı, soyadı, TC kimlik numarası, yaşı, hekimin adı, uzmanlık alanı, diploma numarası, reçetenin yazıldığı kurum, yazılan kurumdaki defter/protokol numarası, tarihi, hekimin tanısı, hekimin kullanılmasını tavsiye ettiği ilaçları, ilaçların adetlerini, ilaçların kullanımını ve varsa özel uyarıları kapsayan resmi bir belgedir.

Eczanelerde kabul edilebilecek reçeteler aşağıda belirtilmiştir.

- a. Manuel reçete,
 - b. Takip edilmesi gereken ilaçların yazıldığı özel reçeteler,
 - c. Elektronik reçete,
 - d. Güvenlik önlemlerini belirtir formlarla beraber verilmesi gereken ilaçların yazıldığı kısıtlanmış reçeteler.
- Eczanelerde yalnızca hekim, diş hekimi, veteriner hekim ve ziraat mühendisi tarafından yazılan reçeteler kabul edilir.
 - İnternet, faks, telefon, kurye, komisyoncu ve benzeri yollarla eczanelere gelen reçeteler kabul edilmez. Eczanelere bu yolla gelen ilaç talepleri karşılanmaz. Hekimlerin elektronik ortamda yazarak bunu güvenli elektronik imza ile imzalamalarıyla gerçekleşen elektronik reçeteler ile eczacı odalarınca dağıtımı yapılan reçete grupları bu hükmün dışındadır.
 - Eczacılar, kendilerine reçete gönderilmesine yönelik olarak her ne şekilde olursa olsun, kurumlar, hekimler, diğer sağlık kurum ve kuruluşları veya üçüncü şahıslar ile açık veya gizli işbir-

liği yapamaz; simsar, kurye elemanı ve benzeri yönlendirici personel bulunduramaz, reçete toplama veya yönlendirme yapamaz, bu yollarla gelen reçeteleri kabul edemez. Bu madde hükmü gereği İl Sağlık Müdürlüğü tarafından, şikâyet veya eczacı odasının bildirimi üzerine şikâyete konu taraflar ile Sosyal Güvenlik Kurumu veya diğer kurum veya kuruluşlar nezdinde tespit işlemi yapılarak işlem yapılır.⁸

Günümüzde hekimler elektronik reçete (e-reçete) yazabildiği gibi, sistemsel aksaklıklar nedeniyle kağıt/matbu reçete (manuel reçete) de yazabilir.

4.1.Reçete Kısımları

Reçetede hekime, hastaya ait bilgiler ile eczacıya hitaben yazılmış kısımlar bulunur. Reçete başlıca dört kısımdan oluşur. Bunlar;

- Başlangıç (superskripsiyon)
- Yazılış (inskrripsiyon)
- Yapılış (subskripsiyon)
- Kullanılış (instruksiyon)

4.1.1.Başlangıç (Superskripsiyon)

Bu kısım R, Rp, H, Pr veya P harflerinden birisi ile gösterilir. Bu harfler “alınız” anlamına gelir. Rp, Latince alınız anlamına gelen “recipe (recipio)” kelimesinin kısaltmasıdır. H ise Hipokrat’ın baş harfini gösterir. P veya Pr Fransızca “alınız” anlamına gelen “prenez” kelimesinin kısaltmasıdır.

REÇETE T.C. Standart Form No. 1.5.101	
Hastanın Adı, Soyadı ve TC Kimlik No. :	Ali EDEBER 12345678901
Hastanın Kurumu :	Sosyal Güvenlik Kurumu
Tabibin Kurumu :	
İLAÇLAR	
D vitamini	
Rp;	
TUTARI	
Uzm. Dr. Ayşe SURUP İç Hastalıkları Uzmanı Dip.No: 1111 - Dip.Tes.No:1111	

Şekil 4.1

4.1.2.Yazılış: İlacın Terkibi (İnskripsiyon)

Bu kısımda kullanılacak ilaçların isim ve miktarları bulunur. Genel kural olmamakla birlikte majistral ilaçlar aşağıdaki sıra ile yazılırlar:

- Esas ilaç
- Yardımcı madde
- Tat, renk ve koku düzeltici maddeler
- Taşıt madde

Müstahzar ilaçlarda ise bu kısma sadece adı yazılır.

REÇETE	
T.C. Standart Form No. 1-5.101	
Hastanın Adı, Soyadı ve TC Kimlik No.	Ali EŞDEĞER 12345678901
Hastanın Kurumu :	Sosyal Güvenlik Kurumu
Tabibin Kurumu :	D r. D i p . N o . A d l , S o y a d l (Karesi) Uzm. Dr. Ayşe ŞURUP İç Hastalıkları Uzmanı Dip.No: 1111 - Dip.Tes.No:1111
İLÂÇLAR	TUTARI
Rp; Vit eksizliği	
I - kolekal siferol 20.000 IV 14 cap.	
Uzm. Dr. Ayşe ŞURUP İç Hastalıkları Uzmanı Dip.No: 1111 - Dip.Tes.No:1111	

Şekil 4.2

4.1.3.Yapılış (Subskripsiyon)

İlacın hangi şekilde ne kadar hazırlanacağına dair bilgiler bulunur.

Eczacıya;

- Türkçe olarak şeklinde hazırlayınız veya Fransızca "pour un" yazılır.
- Müstahzar ilaçlarda ise bu kısma maddenin farmasötik (ambalaj) şekli ve sayısı yazılır.
- Kutu sayısı yazılır.
- İlacın farmasötik formunun içerdiği miktar yazılır. (12-25 tablet vb.)
- İlacın tedavi süresince kullanılması gereken miktarı belirtilirken; "D" (Türkçe 'ver', İngilizce 'dispense'), "B" (Türkçe 'kutu', Fransızca 'boite') şeklinde yazılır.
- Verilecek miktar romen rakamıyla yazılsa bile yazı ile de ifade edilmelidir.

REÇETE		T.C. Standart Form No: 1.5.101	
Hastanın Adı, Soyadı ve TC Kimlik No:	Ali EYDEBER 12345678901	Tarih:	14.12.2024
Hastanın Kurumu:	Seydi Çarşı'da Kurum	Protokol No:	12345678
Talihin Kurumu:		Dr. Dış. No: Adı, Soyadı (Kısalt)	Uzm. Dr. Ayşe SÜRUP
		İç Hastalıkları Uzmanı	
		Dip.No: 11111 / Dip.Tec.No:1111	
İLAÇLAR:		TUTAR:	
Rp; D vit eksikliği			
I - Kolekalsiferol 20.000 IV 14 cap.			
D: IB(Bir)			
		Uzm. Dr. Ayşe SÜRUP İç Hastalıkları Uzmanı Dip.No: 11111 / Dip.Tec.No:1111	

Şekil 4.3

4.1.4.Kullanılış (İnstrüksiyon)

Müstahzar ilaçlarda hekim bu kısma;

- Kendisine ait uygulama talimatı yazabileceği gibi "Tarifi üzerine" ibaresi koyarak prospektüste yazıldığı şekilde kullanılmasını da isteyebilir.
- İlacın nasıl kullanılacağı ayrıntılı bir şekilde anlatılmalıdır.
- Reçetedeki simgesi 'S' veya 'Sign' dır.
- Doz, günde kaç kez kullanılacağı, ne zaman kullanılacağı (aç, tok vb.), ne kadar süreyle kullanılacağı bu aşamada yazılmalıdır.
- Etiketleme gerçekte bu işlemdir ve eczacı tarafından tam olarak hastaya aktarılmalıdır.

REÇETE		T.C. Standart Form No: 1.S.101	
Hastanın Adı, Soyadı ve TC Kimlik No :	Ali ERDOĞAN 12345678901	Tarih :	19.12.2024
Hastanın Kurumu :	Sosyal Güvenlik Kurumu	Protokol No:	12345678
Talihin Kurumu :		Dr. Dış. No: Adı, Soyadı (İsim):	Uzm. Dr. Ayşe SURUP
		İç Hastalıkları Uzmanı	Dip.No: 11111 - Dip.Tec.No:1111
İLAÇLAR:		TUTAR:	
Rp; D vit eksikliği			
I - kolekalziferol 20.000 IV 14 cap.			
D: IB(Bir)			
S: 2 x 1			
Haftada iki defa			
Pazartesi - perşembe			
		Uzm. Dr. Ayşe SURUP İç Hastalıkları Uzmanı Dip.No: 11111 - Dip.Tec.No:1111	

Şekil 4.4

4.2.Elektronik Reçete (e-Reçete)

Sağlık hizmet sunucularının sistemleri üzerinde, hekimler tarafından, kurumun duyurduğu ve tanımladığı şekilde medula sistemine elektronik ortamda kaydedilerek, elektronik reçete numarası verilmiş olan reçeteler e-reçete (elektronik reçete) olarak tanımlanmaktadır. Gerekli ilaçlar ve talimatlar hekim tarafından eklendikten sonra medula sisteminden 7 haneli alfanümerik bir kod verilir. Eczacı, medulada bulunan e-reçete sorgu bölümünden bu kod ve hastanın TC kimlik numarası ile işlem yapabilir.

01/01/2014 tarihinden bu yana e-reçete uygulamasına geçilmiştir. Ancak medula sisteminin çalışmaması durumunda hekimler manuel reçete oluşturabilirler.

E-reçete’de yer alan bilgiler:

- Reçete alt türü
- Ayaktan reçetesi
- Yatan Reçetesi
- Günübirlik Reçetesi
- Taburcu Reçetesi
- Acil Reçetesi
- Yeşil Alan Reçetesi
- Evde Bakım Reçetesi
- Reçete türü
- Normal
- Kırmızı
- Turuncu
- Mor
- Yeşil

Bu bölümde eğer hekim tarafından kırmızı, mor, turuncu, yeşil reçete kapsamında bir ilaç yazılmışsa reçete türü olarak ilgili reçete türünün seçilmiş olması gerekmektedir.

- Reçete tarihi
- İlaç adı
- Kutu adedi
- Kaç kez/Kaç doz

İlacın kaç sefer ve her bir seferde hangi dozda verileceği bu bölümde belirtilir.

- Kullanım periyodu/Birimi

Hekim bu bölümde “Kaç kez/Seferde Kaç doz” bölümüne yazdığı bilginin hangi sürede ne sıklıkla kullanılacağını belirleyecektir.

Örnek 1: İçinde 10 günlük süspansiyon içeren 100 ml preparat olan A ilacının «Kaç kez/Seferde Kaç doz» 2*5 ml yazıldığını kabul edelim. Hekim «Kullanım periyodu» bölümünde «1», «Birimi» bölümünde de «ml» seçerse «hasta, 1 günde 2*5 ml ilaç kullanacaktır» anlamındadır.

Örnek 2: İçinde 2 adet tablet bulunan B ilacının «Kaç kez/Seferde Kaç doz» 1*1 yazıldığını kabul edelim. Hekim «Kullanım periyodu» bölümünde «1», «Birimi» bölümünde de «hafta» seçerse «hasta, 1 haftada 1*1 tablet kullanacaktır» anlamındadır.

Kullanım şekli

Bu alanda ilacın kullanım şekli belirtilecektir.

Örnek 1: Hekim, ampul formunda olan antibiyotik bir preparatın kullanımını, ampulün kırılıp yara üzerine uygulanması şeklinde isteyebilir.

Örnek 2: Hekim, intramuskular veya intravenöz olarak uygulanabilen parenteral bir preparatın uygulamasını “Intravenöz uygulanacak” şeklinde tercih edebilir.

- Doktor sertifika kodu
- Tanı ve tanıları

Tanı olarak ICD-10 tanı kodları seçilecektir.

ICD-10 tanı kodları, hastalıkların ve sağlık sorunlarının uluslararası kodlama ve sınıflama standardıdır. Bilinen hastalık ve yaralanmaların çok ayrıntılı tanımlanması ile oluşturulur. Dünya Sağlık Örgütünc yayımlanır; sağlık sektörü ve sağlık istatistikleri alanında dünya çapında kullanılan bir kodlama dilidir.

Elektronik reçetede bunların yanı sıra;

- Hastanın adı soyadı
- Hastanın TC kimlik numarası
- Hastanın doğum tarihi
- Takip numarası
- Provizyon tipi
- Reçete tarihi
- Reçete alt türü
- Protokol numarası
- Doktor adı soyadı
- Doktor tescil numarası
- Doktor branşı
- Doktor sertifika bilgisi

bilgileri bulunur.

 T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI		T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI		REÇETE		4.12.2024			
Hasta Bilgileri ALİ EŞDEĞER Reçete Alt Türü Ayaktan Reçetesi Takip No / Protokol 11111 Tehsis 173.8 PERİFERİK VASKÜLER HASTALIKLAR DIĞER, TANIMLANMIŞ				Reçete No 1A2B3C4 Hekim Bilgileri LOKMAN HEKİMOĞLU Hekim Tescil No 11111 Hekim Branş 2300 - Kalp ve Damar Cerrahisi (Ana Branş)					
İlaç Adı	Doz 1	X	Doz 2	/	Periyod	Kutu	Adet	K. Şekli	Açıklama
Kalsiyum Dobesilat	2	X	1	/	1 Gün	1 Bir		Ağızdan (Oral)	

Şeki 4.5

4.3.Manuel Reçete – Kağıt Reçete

Sağlık hizmeti sunucularında e-reçete sistemi çalışmadığı durumlarda ve özel muayenehaneler/kliniklerde yazılan reçeteler ve majistral reçetelerdir. Hekim reçetede bütünü parametreleri manuel olarak doldurur. e-reçetede gerekli olan bütünü kısımlar manuel reçetede de bulunmalıdır.

Manuel reçetede bulunması gereken ve geri ödeme kurumlarına manuel reçete girişi yapılırken dikkat edilmesi gereken hususlar ve parametreler şu şekildedir:

- Hastanın TC Kimlik Numarası
- Provizyon tipi
- Protokol numarası
- Tesis kodu
- Reçete tarihi
- Reçete türü (normal, kırmızı, yeşil, turuncu, mor)
- Reçete alt türü (Ayaktan, Yatan, Taburcu, Acil, Yeşil Alan, Evde Bakım Reçetesi)

RECETE		T.C. Standard Form No. 1.5.101	
Hastanın Adı, Soyadı
ve T.C. Kimlik No :	AL EDEDER
12345678901	Tarih :	14.12.2024
Hastanın Kurumu :	Seydi Şişme ile Etiler	Protokol No:	12345678
Talimat Kurumu :		Dr. Diş. No: Adı, Soyadı
(Kısaltma)	Uzm. Dr. Ayşe SÜRUP
İç Hastalıkları Uzmanı
		Dip. No: H111 - Dip. Tez. No: H111	
İLAÇLAR		TUTANAK	
Rp; Dörttekliliği			
I - Kolekalziferol 20.000 IV 14 cap.			
D: IB (Bır)			
S: 2 x 1			
Haftada iki defa			
Pazartesi - perşembe			
		Uzm. Dr. Ayşe SÜRUP
İç Hastalıkları Uzmanı
Dip. No: H111 - Dip. Tez. No: H111	

40

4.4.Reçetede ki Kısaltmalar

Manuel reçetede en çok yer verilen güncel kısaltmalar tabloda gösterilmiştir.

KISALTMA	LATİNCE	TÜRKÇE
a	Ante	Önce
aa	Ana	Her birinden aynı miktarda
a.c.	Ante cibitum	Yemekten önce
Ad lib	Ad libitum	İstenildiği kadar
Aq	Aqua	Su
ad	Addisyon	e ulaştır
add	Adde	...e kadar ilave
b.i.d	Bis in die	Günde iki kez
cap	Capsula	Kapsül
div.	Divise	Bölünüz
Dos.	Dosis	Bir doz
eq.pts	Equalis partis	Eşit kısımlar
gtt.	Gutta	Damla
h.	Hora	Saat
m.	Misce	karışım
n.r.	Non reperatur	Tekrarlamayınız
No.	Numero	Adet
o.d.	Omne die	Her gün
Ohm.bid	Omni bidua	İki günde bir
p.c.	Post cibum	Yemekten sonra
p.r.n.	Pro re nata	Gerektikçe
q.S.	Quantum sufficient	Yeterli miktarda
q.R.	Quantum rectum	Miktarı doğrudur

Tablo 4.1

4.5.Reçete Tipleri

4.5.1.Beyaz reçete

Hekimler tarafından hastalara reçete edilen ilaçların büyük bir çoğunluğu beyaz reçete içerisinde yer almaktadır. Kontrole tabi olmayan ilaçlar beyaz reçete ile verilmektedir. Beyaz reçeteler tüm hekimler tarafından reçete edilebilmektedir.

4.5.2.Kontrole Tabi İlaç İçeren Reçeteler

Suistimal edilen ya da kötüye kullanım ile suistimal edilebilme potansiyeli olan madde ve müstahzarlar “Normal Reçete İle Verilmesi Gereken İzlemeye Tabi İlaçlar” olarak belirlenmiştir. Söz konusu ilaçların listesi Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu resmî web sitesinde duyurulur ve ihtiyaca göre güncellenir.

Söz konusu ilaçlar eczanelerden “Normal Reçete” ile verilir, reçetesiz olarak satışları yapılamaz, elektronik ortamda kayıtları tutulur, İlaç Takip Sistemi’ne bildirim yapılır, ayrıca sosyal güvenlik provizyon sistemlerinden onay alınarak karşılanan reçeteler haricinde olan ve hastalar tarafından ödemesi yapılan ilaçların reçeteleri 5 yıl süre ile saklanır.

4.5.3.Kırmızı (Uyuşturucu) – Yeşil (Psikotrop) İlaç İçeren Reçeteler

Bilindiği üzere, uyuşturucu ve psikotrop maddelerin tıbbi ve bilimsel amaçlar dışında kullanımı özellikle sağlık açısından (bağımlılık yapması gibi) birçok sorunu gündeme getirmektedir. Bu nedenle uyuşturucu ve psikotrop ilaç kullanımlarını tıbbi ve bilimsel amaçlarla sınırlamak için bir takım tedbirlerin alınmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Bu çerçevede söz konusu ürünlerin tıbbi erişimlerine imkân sağlanırken bu maddelerin suistimal edilmelerinin önlenmesi amacıyla uyuşturucu madde ve müstahzarları için kırmızı reçete; psikotrop madde ve müstahzarları için yeşil reçete kullanılabacaktır.

4.5.4.Mor Reçete

Kan ürünleri için düzenlenen reçetelerdir. Mor reçete ile albümin ve benzeri gibi faktörler dışında kalan kan ürünleri alınmaktadır.

4.5.5.Turuncu Reçete

Hemofili tedavisinde kullanılan kan ürünleri için düzenlenen reçetelerdir.

4.6.Reçete Grupları

Sosyal Güvenlik Kurumu'na ait medula sisteminde her bir reçete bulundurduğu ilaç, endikasyon veya hastanın sahip olduğu sosyal güvenceye göre gruplandırılır. Bu gruplara örnek verecek olursak;

A Grubu, içeriğinde en az bir adet raporlu ilaç bulunduran reçetelerin bulunduğu gruptur. Raporlu ilaçların yanında rapor şartı aranmayan ilaçlar da bulunabilir.

B Grubu, içeriğinde raporlu ilaç bulundurmayan reçetelerin bulunduğu gruptur. Analjezik, antibiyotik, antipiretik ilaçların bulunduğu reçeteler örnek verilebilir.

C Grubu Sıralı Dağıtım, eczaneler arasında eşit paylaşım esasına dayanan ve sıralı dağıtım esasları ile dağıtım kotaları ve tutarları bölge eczacı odaları ve Türk Eczacıları Birliği tarafından belirlenen reçetelerin bulunduğu gruptur.

C Grubu Kan Ürünü, mor ve turuncu reçetelerin bulunduğu gruptur.

Yurtdışı İlaç Normal, hastaların tedavisi için yazılan, ancak Türkiye'de

ruhsatlı olmayan veya ruhsatlı olduğu halde çeşitli nedenlerle üretimi veya ithalatı yapılamayan ve Sağlık Bakanlığı'nca ithalat izni verilen ilaçların reçetelerinin bulunduğu gruptur.

Yurtdışı Sigortalı Normal, yurtdışı sigortalılarına ait reçetelerin bulunduğu gruptur.

Geçici Koruma Kanunu Kapsamında Olan Yabancılar, ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla ülkemize gelen yabancılarla ait reçetelerin olduğu gruptur.

5.ECZANEDE BİLGİSAYAR UYGULAMALARI VE PROGRAMLAR

5.1.Medula

Genel Sağlık Sigortası sağlık hak sahiplerinin, sözleşmeli eczanelerden temin ettiği ilaçlara ait reçete bilgilerinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından belirlenen mevzuat kurallarına uygunluğunun online olarak denetlenerek kayda alınmasını ve faturalandırılmasını sağlayan uygulamadır. Temel olarak reçete işlemlerinin ve fatura işlemlerinin yürütüldüğü bu uygulamada; öncelikle reçeteler elektronik ortamda kayda alınıp ilaçlar kişilere teslim edilmekte, sonrasında da Sosyal Güvenlik Kurumu'nun ilgili genelgesinde/tebliğinde belirtilen periyotlarda ve yine genelgede/tebliğde belirtilen kurallar çerçevesinde faturalandırma işlemi yapılmaktadır.

Medula'da;

- e-Reçete Sorgu
- Manuel reçete girişi
- Hasta ilaç, muayene, rapor bilgilerinin kontrolü
- Kaydedilmiş reçetelerin listeleri (Günlük, dönemlik)
- Manuel karekod sonlandırma ekranı
- Dönem içerisinde kaydedilmiş reçete sorgu ekranı
- Dönem sonlandırma, fatura ekranları bulunur.

Şekil 5.1

1. E-reçete kayıt işlemlerinin yapıldığı bölüm.
2. Manuel reçetelerin kayıt yapıldığı; hastanın ilaç, muayene, rapor sorgularının yapılabilirdiği bölüm.
3. Bulunulan döneme ait reçetelerin görüntülenebileceği bölüm.
4. Günlük kaydedilen reçetelerin görüntülenebileceği bölüm.
5. Bulunulan dönemde kaydı yapılan reçetenin; reçete numarası veya kimlik numarası yoluyla sorgu yapılabilirdiği bölüm.
6. Hasta ilaç bilgisinin sorgulandığı bölüm.
7. Karekod sonlandırma ekranı.
8. Bulunulan ayın faturasını düzenlemek ve döküm numarası almak için kullanılan bölüm.
9. Kuruma teslim edilen faturaların durumunu görüntülemek için kullanılan bölüm.

10. Teslim edilen faturalardan iade veya kesinti olup olmadığını görüntülemek için kullanılan bölüm.
11. Emekli vatandaşlarımızın katılım payı tutarlarını sorgulamak için kullanılan bölüm.
12. Hastanın kullanım süresi dolmamış ilaçlarını sorgulamak için kullanılan bölüm.
13. Hastanın raporlarını sorgulamak için kullanılan bölüm.
14. Hastanın muayene bilgisini sorgulamak için kullanılan bölüm.
15. Kurum tarafından eczaneye gönderilen mesajları görüntülemek için kullanılan bölüm.
16. Medula'ya ait bilgilerin görüntülendiği ve güncellendiği bölüm.
17. Kurum tarafından yapılan duyuruları içeren bölüm.

5.2.İlaç Takip Sistemi (İTS)

İlaç Takip Sistemi, Beşeri tıbbi ürünlerin karekod kullanılarak tekilleştirilmesini, her biriminin geçtiği noktalardan yapılan bildirimler ile üretim, ithalat, ihracat, alış, satış, devir, tüketim, zayi olma, geri ödeme gibi tedarik zincirinde gerçekleşen tüm hareketlerini ya da hareket iptallerini gerçek zamanlı izleyen, geri çekme, bloke etme gibi bu ürünler üzerinde yapılması gereken iş ve işlemlerin gerçekleştirildiği merkezi kayıt ve takip sistemidir.

İlaç Takip Sistemi, karekod teknolojisinden faydalanarak ilaçların tedarik ve dağıtım süreçlerindeki geçmiş ve güncel durum bilgilerinin belirlenmesi esasına dayanmaktadır. Ürün hareketleri, paydaşların eş zamanlı bildirimleri ile izlenmektedir. Bazı temel bildirim ve servisler aşağıda açıklanmıştır:

Üretim/ithalat bildirimi: Ruhsat/izin sahipleri tarafından ithal/imal ürünler için kullanılan bildirim tipidir. Tedarik zincirine dahil edilecek bir ürünün üretim bildirimi yapılması zorunludur.

Satış bildirimi: Tedarik zincirindeki belirli tip paydaşlar tarafından kullanılan bildirim tipidir. Satış bildirimi aynı zamanda doğrulama yapılmasını sağlamaktadır. Satış veya mal alım bildirimi esnasında ürünlerin miatları da kontrol edildiğinden miadı geçen bir ürün satılamaz.

Eczane satış bildirimi: Eczacıların, ilaçları hastaya vermeden önce yapmakla yükümlü olduğu bildirimdir. Bu bildirim aynı zamanda bir doğrulama olup gerektiğinde sistem tarafından paydaşa hata mesajı iletilmektedir. Söz konusu satış bildirimleri, geri ödeme kurumlarının yapacağı ödemeler için de esas teşkil etmektedir.

Doğrulama: Paydaşlar tarafından kullanılan, ellerindeki ürünün satılabilir olduğunu doğrulamak için kullanılan servistir.

Mal alım bildirimi: Paydaşların ürünleri stokuna kabul ederken kullandıkları, doğrulama içeren bildirim tipidir.

Deaktivasyon: Kullanılamaz durumdaki ürünlerin sistemden

çıkarılması için yapılan bildirimdir. Örneğin; ürünün imha edilmesi istenmişse bu bildirim kullanılarak sistemdeki kaydı kapatılmaktadır.

Mal İade Bildirimi: Alınan ürünlerin iadesi durumunda o ürünlerin stoktan çıkarılması ve diğer paydaşın stoklarına geçmesi için bu bildirim yapılmalıdır.

Mal Satış İptali: Satılan malın iadesini kabul edilirken kullanılan, doğrulama içeren bildirim tipidir.

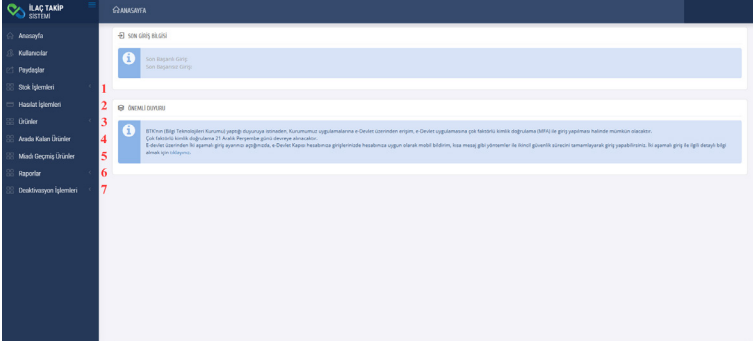
Sarf bildirimi: Sağlık hizmet sunucularında kullanılan, ürünün harcandığını belirten bildirim tipidir.

İlaç Takip Sistemi, takip ve izleme sistemlerinde tedarik zincirinin verimliliğini ve şeffaflığını geliştirmeye yönelik çözüm ve standartları iyileştirmeyi amaçlamakla birlikte, piyasada bulunan ürünlerin tedarik zincirinde oluşturdukları hareketin nasıl kodlanacağı ve bu kodların ne anlama geldiğini belirleyen standartları tanımlamıştır.

Toplum sağlığını ciddi şekilde tehlikeye atan, ölümlere sebebiyet veren ilaç kaçakçılığı ve sahteciliğiyle başa çıkmak ve halkın sağlığını etkin bir şekilde korumak amacıyla T.C. Sağlık Bakanlığı 2010 yılının başında İlaç Takip Sistemi'ni kurmuş ve devreye almıştır. Kısa adıyla İTS, piyasadaki yerli, ithal veya ihraç edilecek tüm ilaçları kutu bazında karekod ile kayıt altına almakta ve daha ilk andan itibaren ilaçlar hastaya ulaşınca kadar, ilaca dair her türlü üretim, satış, sarf, iade gibi işlemleri takip etmektedir. İlaçların geçtiği her konumdan web servisleri aracılığıyla T.C. Sağlık Bakanlığı'na bildirim yapılmakta ve izleme gerçekleştirilmektedir.

İlaç Takip Sistemi;

- Vatandaşların sağlığını tehdit eden sahte ilaçların satışını önler,
- Kaçak ilaçların satışını önler,
- Gereken ilaçların barkod/parti bazlı geri çekilmesine veya blokajına olanak tanır,
- Akılcı ilaç kullanımı sürecini destekler,
- İlaç piyasası hakkında veri sağlar,
- Geri ödeme kurumları ile eczanelerin ihtilaflarını çözümler,
- Farmakovijilans yani ilaç güvenliği açısından hasta güvenliğini iyileştirir.

Şekil 5.2

1. Üzerinize kayıtlı stok listesini görüntüleyebildiği bölüm.
2. Hasılat girişi yapılan bölüm.
3. Ürünün karekodu üzerinden, ürün hareketleri, reçete sorgusu, ürünün kimin üzerine kayıtlı olduğu gibi bilgilerin sorgulanabildiği bölüm.
4. Paydaşlar ile alım/satış işlemleri esnasında arada kalan ürünlerin görüntülenebildiği bölüm.
5. Stoğunuzda bulunan miadı geçmiş ürünlerin listelendiği bölüm.
6. Son kullanma tarihi yaklaşan ürünlerin takibinin yapılabileceği bölüm.
7. Deaktivasyon başvurusunun yapıldığı ve taleplerin kontrol edilebildiği bölüm.

5.2.1.Karekod

Beşeri tıbbi ürünlerin izlenebilirliğini ve güvenliğini temin etmek için beşeri tıbbi ürünlerin tanımlanması amacı ile barkodlanması ve karekodlanması gerekmektedir. İlaç üzerindeki karekod ilacı eşsiz kılar ve İlaç Takip Sistemi üzerinden bütün hareketlerinin izlenmesine imkan sağlar.

Karekodda yer alan bölümler:

- **Barkod numarası (GTIN):** Ürünleri dünya genelinde tekil olarak tanımlayan en fazla 14 basamaktan oluşan numaradır GTIN bilgisini tanıımı "01"dir.
- **Sıra Numarası (Serial Number):** GTIN ile tanımlanan ürünün her bir birimini tanımlamak için kullanılan numaradır. Bir ürün için kullanılan sıra numarası, aynı çeşit üründe bir daha kullanılmaz. Sıra Numarası değişken uzunlukta olup en fazla 20 karakter uzunluğundadır. Sıra numarası benzersiz olarak belirlenir. Sıra numarasını tanıımı "21"dir.
- **Son Kullanma Tarihi:** Beşeri tıbbi ürünlerin saklama şartlarına göre belirlenen raf ömrünün sonunu gösteren tarih bilgisidir. 6 karakter uzunluğunda sayısal bir veridir. Verinin formatı YYAAGG şeklindedir. YY iki basamak olarak Yıl bilgisini, AA iki basamaklı olarak Ay bilgisini, GG iki basamak olarak gün bilgisini göstermektedir. Son Kullanma Tarihi tanıımı "17"dir.

Örnek: 250430: 25; 2025 yılını, 04; Nisan ayını, 30; o ayın son gününü göstermektedir.

- **Parti Numarası (Batch/Lot Number):** Bir ürünün üretimi sırasında tek bir üretim döngüsünde elde edilen ve homojenliğin sağlandığı miktarı özel olarak tanımlayan rakamlar ve/veya harflerin

ayırt edici kombinasyonudur. Beşeri tıbbi ürünlerde önceden “Seri Numarası” olarak kullanılan numara, “Parti Numarası” olarak ifade edilecektir. Parti Numarası değişken uzunlukta olup en fazla 20 karakter uzunluğundadır. Parti Numarası tanımı “10”dır.

(01) 08691234567890
(21) AB123456789CD
(17) S.K.T:04.2023
(10) 123456ABC

5.2.2.Küresel Lokasyon Numarası (Global Location Number - GLN)

Global bir yer tanımlayıcısı olup, İTİS üzerinde paydaşların lokasyon bilgisini dünya ölçeğinde tekil olarak tanımlamak için kullanılan 13 haneli bir numaradır. GLN Numarası eczanenin kimliği anlamına gelmekle birlikte güvenliğini ve izlenebilirliğini sağlar.

868000.....(0000)

5.3.Ürün Takip Sistemi (ÜTS)

Ürün Takip Sistemi vatandaş odaklı hizmetler sunan ve yüzbinlerce kullanıcı bir uygulamadır. Ülkemizde üretilen veya ithal edilen tüm tıbbi cihazların ve kozmetik ürünlerin üretim bandından, satılıp kullanıldığı yere ve hastaya kadar takip edilebilmesi için altyapı sağlayan bir takip sistemidir.

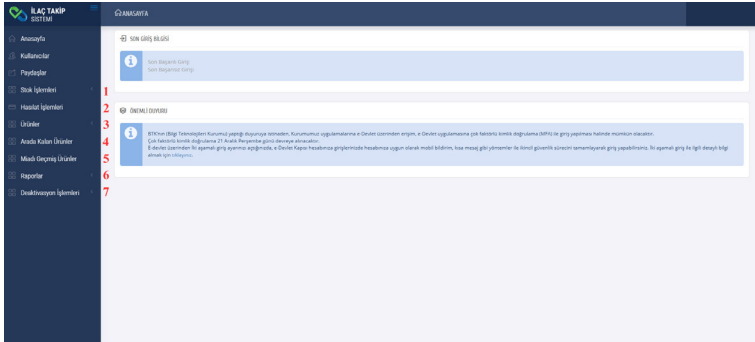
Ürün Takip Sistemi’nin amacı;

- Hasta güvenliğinin sağlanmasına katkıda bulunmak,
- Tıbbi cihazların ve kozmetik ürünlerin izlenebilirliğini sağlamak,

- Denetim hizmetlerinin sağlıklı ve etkili şekilde yürütülmesini sağlayacak bir altyapı oluşturmak,
- Tıbbi cihazların ve kozmetik ürünlerin kullanımı sırasında ortaya çıkabilecek tehlikelere karşı hızlı önlem almasını sağlayacak bir altyapı oluşturmak,
- Tıbbi cihazların ve kozmetik ürünlerin takibinin yapılması ile kayıt dışı ekonominin önlenmesine katkıda bulunmaktadır.

Ürün Takip Sistemi ile;

- Tekil ürünler, seri numarası ile takip edilirken
- Tekil ürün grupları, lot bazlı takip edilebilir.

Şekil 5.3

1. Ürün alma/verme bildirimi, alma/verme bildirimleri ve listesi, ürün hakkında ayrıntılı sorgulama gibi işlemlerin yapılabildiği bölüm.
2. Barkod/lot/tekil ürün seviyesinde ürünlerin geri çekme işlemlerinin yapıldığı bölüm.
3. ÜTS kullanıcı hesap işlemlerinin yapıldığı bölüm.

5.4.Farmainbox

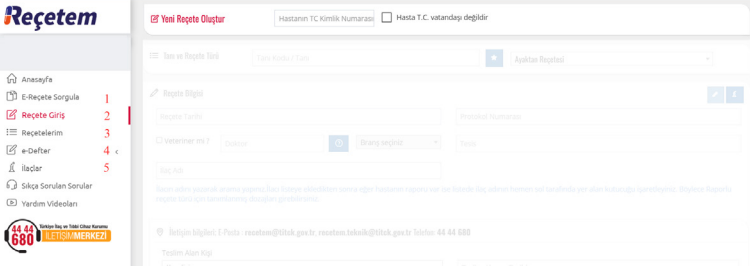
Reçete Tevzi Sistemi, Türk Eczacılar Birliği tarafından kurulan ve sıralı dağıtım reçetelerinin kaydedildiği sistemi ifade eder. Farmainbox üzerinden sıralı dağıtım reçetelerinin onayı bölge eczacı odasına gönderilir. Bölge eczacı odası onayı alındıktan sonra onaylar ilgili dönem dökümlerinin arasına eklenir ve Sosyal Güvenlik Kurumu'na gönderilir.

5.5.Reçetem (Renkli Reçete)

Reçetem Sistemi, yeşil, kırmızı, mor ve turuncu reçeteli ilaçların elektronik ortamda hekim tarafından yazılabilmesi, doz kontrolünün yapılması ve ilaç suistimalinin önüne geçmek amacıyla kullanılan sistemdir.

Kırmızı, yeşil renkteki reçeteler ve kontrole tabi ürünlerin reçeteleri medulaya veya geri ödeme kurumlarının sistemlerine kaydedildikten sonra Reçetem'e de kaydedilmek zorundadır. Yazılan renkli reçeteler herhangi bir geri ödeme kurumu sistemine kaydedilmeden işlem yapılacak ise ilgili reçete aynı şekilde Reçetem'e kaydedilmeli ve elden satış olarak belirtilmelidir.

Ayrıca Reçetem Sistemi'nde e-Defter ekranında bulunan ürün adetleri, seri numaraları ve parti numaraları ile rafta fiziki olarak bulunan ilaç adedi eşleşmelidir.

Şekil 5.4

1. Hasta kimlik numarası ve reçetem numarası/me-dula reçete numarası ile sorgu yapılan bölüm.
2. Manuel olarak reçete girişi yapılan bölüm.
3. Kaydedilmiş reçetelerin listesinin bulunduğu bölüm.
4. Kırmızı, yeşil, mor ve turuncu reçeteli ilaçlar ve kontrole tabi ürünlerin stoklarının belirtildiği e-defter.
5. İlaç adı ve barkod üzerinden sorgulama yapılan bölüm.

5.6.Otomasyon Programları ve Yardımcı Programlar

Eczanede Medula, İlaç Takip Sistemi, Ürün Takip Sistemi, Reçetem programlarının yanı sıra otomasyon programları kullanılır. Bu otomasyon sistemleri genellikle bahsedilen sistemlerle entegre bir şekilde çalışıp yapılan işlemleri kolaylaştırır.

Eczane otomasyon programları;

- Ürün stok miktarlarını ve miadlarını kontrol etmeyi,
- İTS takibi ve işlemlerini,
- ÜTS takibi ve işlemlerini,
- Medula ilaç/reçete takip ve işlemlerini,
- Farmainbox işlemlerini,
- Hasta kayıt ve takip işlemlerini,
- Sipariş işlemlerini,
- Takas verme/alma ve kontrol işlemlerini,
- Gün sonu raporu, stok devir hızı, envanter yönetimi gibi muhasebe ve işletme raporlarını görüntüleyebilmemizi sağlar ve eczanede verilen hizmetin kalitesinin artırılmasına katkıda bulunur.

6.ECZANEDE GENEL PLANLAMALAR

Sabah mesai başlangıcında eczane açılır (Ankara ili merkez ilçeleri için Pazartesi – Cuma 8.30 açılış saati iken Cumartesi günü açılış saati 9.30’dur). Eczanenin açılmasının ardından bilgisayarlar ve otomasyon programları açılır. Eczanede sağlıklı ve kaliteli sağlık hizmeti sunulması için planlama yapmak ve bu planlamaları eksiksiz yürütmek elzemdir. Eczanede planlamalar günlük, haftalık ve aylık olarak yapılır. Eczanede personeller arasındaki iş bölümünün yapılması da bu planlamalara dahildir.

6.1.Günlük İşler ve Planlamalar

- Eczanenin yoğunluk saatleri farklılık gösterebilir. Mesai başlangıcından itibaren eczanede genel temizlik yapılır.
- Bir veya birkaç gün önce işlenen reçetelerin kontrolleri yapılır. Reçetede tamamlanması gereken ilaç veya ilaçlar bulunabilir. Bu ilaçlar temin edilirken, rapor veya tanı/teşhis eksiklikleri varsa düzeltilmesi sağlanır.
- Reçetem sistemine işlenmesi gereken kontrole tabi ürünler, yeşil ve kırmızı reçeteler kontrol edilir. Reçetem sistemine işlenmemiş ise eksiklikler giderilir ve takibi sağlanır.
- Stok seviyeleri göz önünde bulundurularak bazı ilaç ve ilaç dışı ürünlerin günlük sipariş verilmesi gereklidir. Bu siparişler telefonla verilebildiği gibi, depo/tedarikçilerin web sitesi üzerinden de verilebilir. Birtakım ilaçlar tedarikçilerden tevzi adı verilen bir sistem ile dağıtılır. Tevzi paylaşırma, üleştirme anlamındadır.

Örneğin, 1000 adet gelen A ilacı 1000 adet eczaneye eşit olarak dağıtılır. A ilacı bundan sonra tevzi/ tevzi ilaç olarak adlandırılır. Piyasada olmayan ilaçlar zaman zaman tevzi listesine girebilir, ilaç yokluğu yaşamamak adına tevzi listelerini takip etmek oldukça önemlidir. Sipariş sürecinde stokları tükenen ilaçları not etmek ve takibini sağlamak eczanede verilen hizmetin kalitesini önemli ölçüde etkiler.

Piyasada bulunmayan ilaç, tedarikçi stoklarına girebilir ancak eczanede bulunmayabilir. Sipariş listelerini güncel tutup, stokları sorgulamak hem günlük hem haftalık hem de aylık planlamalarda önemli yere sahiptir.

UNUTULMAMALIDIR Kİ EN PAHALI İLAÇ, BULUNAMAYAN İLAÇTIR.

- Günün belirli saatlerinde tedarikçi depo ve kooperatiflerinden servisler gelir. Gelen kutuların içerisinde ürünlerle birlikte bu ürünlerin faturaları bulunur. Kutular açıldıktan sonra içerisindeki ürün adedi ve miadı fatura ile karşılaştırılır. Fatura ve ürünlerde herhangi bir problem yoksa fatura otomasyon üzerinden çekilir. Bu faturalar çekilirken ürün karekodlu ise İTS bildirimi fatura çekilirken otomasyon sistemi üzerinden yapılacaktır. Ürün takip sistemi (ÜTS) üzerinden takip edilen ürünler de muhakkak alma bildirimi ekranından eczane üzerine alınmalı ve gelen ürünlerin lot/batch (seri/parti) kontrolleri yapılmalıdır. Eğer ürünler barkodlu ise miad takibi yönünden eczacının çözüm üretmesi gereklidir. Miad takibi yapılmayan ürün/ürünler eczanenin zarar etmesine yol açabilir. Faturalar otomasyon programı üzerinden çekildikten sonra ürünler ihtiyaca göre rafına ya da stok rafına kaldırılır. Ürünler raflarına yerleştirilirken yakın miadlı ürünler önde, uzun miadlı ürünler ise arka tarafta olacak şekilde yerleştirilmelidir.

- Sipariş edilen soğuk zincire tabi ürünler ise buzdolabının soğutucu bölümünde 2-8 derecede muhafaza edilir. Eczaneye soğuk zincir koşullarında buz aküsü ve üzerinde “soğuk zincir ürün bulunmaktadır” ibaresiyle ayrı ambalajda gelen ürünler zaman kaybetmeden buzdolabına miadları gözetilerek yerleştirilmelidir.
- Eczanelerin ilaç ve ilaç dışı rafları birbirinden farklılık gösterebilir. Kimi eczanelerde ilaçlar endikasyon benzerliğine göre düzenlenirken kimi eczanelerde alfabetik olarak sıralanabilir. Genellikle analjezik, antibiyotik, kardiyovasküler sistem, antidepresan ve antiepileptikler, krem-pomad-losyon, göz preparatları ana grupları altında sınıflanan ilaçlar belirtildiği gibi bu ana gruplar altında alfabetik ya da endikasyona göre sınıflandırılabilir.
- İlaç ve ilaç dışı ürün tedarikçileri önceden haber vererek veya vermeyerek ilaç ve ilaç dışı ürünlerde çeşitli kampanyalar veya özel şartlar sunabilir. Örneğin; A ilacında uygulanacak ticari iskontolar her ayın son 5 günü uygulanırken; B ilacında uygulanacak mal fazlası her yılın nisan ayında uygulanır. Kampanyaları günlük, haftalık ya da dönemlik takip ederek ürün maliyetleri minimuma düşürülürken yüksek karlılık hedeflenir. Kampanyalara ve özel şartlara istinaden alım yapılırken de ürünün stok cinsine (minimum, emniyet, mevsimsel, optimum gibi) dikkat edilmesinde fayda vardır.
- Muhasebesel anlamda gelen her fatura ve gün sonunda alınacak Z raporları içerisinde bulunan ay boyunca muhafaza edilir. Takip eden ayda muhasebeciye gönderilerek kaydetmesi istenir. Her gün sonunda Ödeme Kaydedici Cihaz (ÖKC)’dan Z raporları alınmalı ve muhasebeye gönderilmek üzere muhafaza edilmelidir.

- Eczaneye çeşitli firmalardan temsilciler aracılığı ile ziyaretler gerçekleşir. Bu ziyaretlerde ilgili ilaç ve ilaç dışı ürünün tanıtımları, depo/tedarikçi stoklarındaki varlığı, alım şartları ve varsa özel ticari koşulları anlatılır. Bu ziyaretlerde eczacı ve eczane destek personeli ürün hakkında bilgi sahibi olur. Eczacı bu görüşmelerini eczane ve kendi yoğunluğuna göre günlük veya haftalık olarak planlar.
- Eczanelerin, kapalı olsalar dahi, nöbetçi eczanelerin adı, adresi ve telefon bilgilerini dışarıdan görülebilir, kolayca okunabilir şekilde ışıktandırılmış veya dijital ortamda ilân etmeleri gerekir. Nöbet listeleri Eczacı Odası tarafından ilan edilir ancak mücbir sebeplerden dolayı nöbetlerde değişiklikler olabilir. Nöbetçi eczane listelerinin Bölge Eczacı Odası web sitesinden alınarak eczane dışında görülebilecek şekilde günlük olarak ilan edilmesi gereklidir. Ayrıca eczane nöbetçiyse e logosunun yanıp sönen durumda, normal mesai saatleri içerisindeyken de sabit bir şekilde yanar durumda ayarlanması gerekmektedir.

6.2.Haftalık/Aylık İşler ve Planlamalar

- Tedarikçilerden alınan ilaç ve ilaç dışı ürünler; stok fazlası oluşturmaması, yanlış alınması, talebe göre geç teslimi, hasarlı teslim alınması, barkod/karekod veya ambalajın sorunlu olması, miadı yakın teslim edilmesi, telefoncu hatası, geri çekme/toplama nedenlerinden dolayı iade edilebilir. İade edilecek ürün ilaç ise otomasyon sistemi üzerinden ilacın alındığı tedarikçi üzerine İTS bildirimi yapılır. Ardından tedarikçi sistemine ilacın karekodları okutularak iade işlemi sonlandırılır. İlgili ilaçlar tedarikçiye gönderilir. Eczaneye ürünün tedarikçi tarafından iade fatura

örneği gönderilir ve açık alış iade faturası düzenlenir. İade edilecek ürün eğer ilaç dışı ürün ise ilgili ürün ilaçta olduğu gibi otomasyon sisteminde açık alış iade faturası olarak girilir ancak hemen iade faturası düzenlenmez. Tedarikçi ekranındaki iade bölümüne ürünün miadı, barkodu varsa seri/parti (lot/batch) numarası girilip, ilgili ürünler tedarikçiye gönderilir. Gelen iade faturası örneğine istinaden açık alış iade faturası düzenlenir. İlaç dışı ürünler Ürün Takip Sistemi (ÜTS) üzerinden takip ediliyorsa ürünlerin ÜTS üzerinden tedarikçiye verme bildirimi yapılması gerekir. Aksi takdirde iade işlemi gerçekleşmez. Eczaneye alınan ilaç ve ilaç dışı ürünlerin yukarıda belirtilen parametrelerden ötürü iadesi oldukça önemlidir. İadelerin bulunulan ay içerisinde yapılması o ayki fatura ekstrenize yansıyacak ve bakiyeden düşecektir. İade işlemlerinin planlanması ve uygulanması oldukça titizlikle yaklaşılması gereken hususlardandır.

- Eczanede bulunan ilaçların tamamında ve ilaç dışı ürünlerin birçoğunda son kullanma tarihi (SKT) mevcuttur. Günümüzde kullanılan eczane otomasyon sistemlerinden ilgili ürünlerin son kullanma tarihlerinin listesi alınabilmektedir. Bu sayede ürünlerin miadının geçmesi önlenerek sirkülasyonu sağlanabilir. Miadı yaklaşan ürünlerin tespit edilmesi haftalık ya da aylık yapılan planlamalar arasındadır.
- İlaç ve ilaç dışı ürünlerin satışından sonra güncel sipariş listesinin kontrol edilip, ürünlerin tedarik edilmesi gerekir. Sistemsel arıza, eczane yoğunluğu, personel hataları gibi sebeplerden ötürü siparişlerde aksamalar meydana gelebilir. Haftalık ya da aylık süreçte satılan ilaç ve ilaç dışı ürünlerin stokları tekrardan saptanıp, kesintisiz bir sağlık hizmet sunumu için eksik ürünlerin tedariki sağlanabilir.

- Eczanede banko üzerlerine, kasa önlerine, koridor üzerinde standlarda veya göz önünde bulunan kısımlarda hastanın ihtiyacı olup, dikkatini çekebileceği ürünler konumlandırılabilir. Bu ürünler eczanenin konumuna göre değişkenlik gösterebileceği gibi dönemsel olarak da değişkenlik gösterebilir. Örneğin; Kasa önünde konumlandırılan el kremleri olabileceği gibi, kış aylarında banko üzerinde C vitamini içeren efervesan tablet konumlandırılması eczanede sıcak satış alanlarının kullanımına örnektir.
- Reçetem Sistemi'nde kontrole tabi ürünler ve kırmızı, yeşil, mor, turuncu reçetelerin stok adetlerinin görüntülenebildiği e-Defter sekmesi mevcuttur. Rafta gözüken ve e-Defter'de yer alan ürün stoklarının ve seri numaralarının uyumu zorunludur. İdari yaptırımlarla karşılaşmak adına haftalık veya aylık olarak ilgili ilaçların güncel fiziki stoklarının kontrol edilmesi gerekir.
- Eczanelerde bulundurulması mecburi olan ilaç, tıbbi madde ve malzemeler Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunca iki yılda bir hazırlanacak liste ile belirlenir. Listede belirlenen ürünlerin piyasada bulunduğu sürece her eczanede bulunması mecburidir. Listelerde bulunan ilaç, tıbbi madde ve malzemelerin stok kontrolü periyodik olarak yapılmalı ve eksiklikler varsa tamamlanmalıdır.
- Sıcaklık ve nem takibinin sağlanması için kayıtların düzenli tutulması, kritik durumlarda uyarı sisteminin ve geriye dönük hafıza kaydı bulunan ısı nem ölçüm cihazının bulunması ve düzenli aralıklarla muayene/kalibrasyonlarının yapılması gereklidir.

- Majistral ilaç yapmaya ayrılmış bankonun üzerinin ısıya dayanıklı cam, mermer veya mikrobiyolojik bulaşma oluşturmayacak malzemeden olması; terazi ve varsa kütlelerinin düzenli aralıklarla muayenelerinin/kalibrasyonlarının ilgili bakanlığın ilgili mevzuatı doğrultusunda yapılması gerekir.
- Eczaneler, yılda en az iki defa olmak üzere gerekli görülen hâllerde denetlenir. Denetime yetkili olanlar, eczanelerde yürürlükte bulunan ilgili mevzuat hükümlerine uyulup uyulmadığını kurumca düzenlenen denetim formuna göre tespit eder. Denetimlerden önce Reçetem stoklarının kontrol edilmesi, eczanede bulunması gereken tüm cihazların muayene/kalibrasyonlarının yapılması, bulundurulması mecburi olan ilaç, tıbbi madde ve malzemelerin temini gereklidir.
- Sosyal Güvenlik Kurumu'na ait reçeteler bulunan ayın son günü faturalandırılmalıdır. Ancak e-Fatura Düzenleme Tebliği'ne göre 7 gün öncesine kadar geçmiş tarihli e-Fatura kesilebilir. Örneğin; Ocak 2025 tarihli reçetelerin faturası 31.01.2025 tarihli olup fatura 7 Şubat 2025 tarihine kadar düzenlenebilir. Bu sebeple Ocak ayında medulaya kaydedilen reçetelerin kontrolleri tamamlanmalı; reçetelerdeki eksik ilaçlar ve reçete sonlandırmaları günlük/haftalık olarak yapılmalı ve fatura kesim tarihinden önce tamamlanmalıdır.
- Diğer geri ödeme kurumlarına (TBMM, Danıştay, Yargıtay, Bankalar ve Özel Sigortalar vb.) ait reçeteler ve faturalar bu kurumların belirlediği tarihlerde teslim edilmelidir. İlgili sisteme kaydedilen reçetelerin kontrolleri tamamlanmalı; reçetelerdeki eksik ilaçlar ve reçete sonlandırmaları

günlük/haftalık olarak yapılmalı ve fatura düzenleme tarihinden önce işlemler sonlandırılmalıdır.

- Yapılan anlaşmalara göre tedarikçilerle vadeli veya peşin çalışılabilir. İlgili dönem boyunca yapılan alım, satım, iade, fiyat farkı, hizmet bedeli faturaları fatura numarası, tutar, vade tarihi belirtilmiş olan listelerde sunulur. Bu listelere ekstre adı verilir. Güncel ödeme durumunu saptamak ve dönemi kapatmak için ekstreler önemli bir parametredir. Tedarikçilerden gelen ekstreler haftalık veya aylık olarak dikkatli bir şekilde incelenmeli, bir aksaklık var ise düzeltilmelidir.
- Eczanede eczacının yanı sıra, eczanenin konumuna göre ikinci eczacı, yardımcı eczacı, stajyer eczacı, eczacı teknisyeni, dermokozmetik uzmanı bulunur. Eczane personelinin güncel bilgilerden faydalanması ve bilgi birikiminin artması kapsamında eğitimler vasıtasıyla istenilen konularda eğitimler planlanabilir.
- Stok devir hızı, eczanenin satış performansını ve stok yönetimi verimliliğini ölçmek için kullanılmaktadır. Örneğin, yüksek bir stok devir hızı, eczanenin ilaç ve ilaç dışı ürünlerinin hızla satıldığını ve stoklarının hızlı bir şekilde yenilendiğini gösterirken düşük bir stok devir hızı, stokların fazla olduğunu ve satışların yavaşladığını işaret etmektedir. Stok devir hızı raporları rafta uzun süredir bekleyen ve satışı olmayan ürünleri saptamakta oldukça faydalıdır. Hareketi olmayan ya da stok devir hızı düşük olan ilaç ve ilaç dışı ürünlerin saptanıp iade edilmesi finansal olarak rahatlatma sağlayabilir. Stok devir hızı raporunun alınması aylık veya daha fazla periyodik dönemlerde yapılan işlemlerdendir.

- Düzenli stok sayımları, stok hatalarının önlenmesine ve envanter yönetiminin daha güvenilir hale gelmesine katkıda bulunur. İlaç ve ilaç dışı ürünlerin stoklarını, miadlarını kontrol etmek amacıyla yılda en az bir defa sayım yapılması oldukça önemlidir.
- Birinci basamak sağlık kuruluşu olan eczanelerin evrak işlerinin eksiksiz yürümesi, hijyenin sağlanması gibi hususlardan ötürü fotokopi kağıdı, kalem, zarf, reçete teslim kutusu, toner, zımba, zımba teli, ilaç tarif etiketi, pos rulosu gibi kırtasiye malzemelerine ve temizlik malzemelerine ihtiyaç vardır. Sağlık hizmeti sunumunun eksiksiz şekilde sunulması için sarf malzemelerinin de stok kontrolünün yapılması gerekmektedir.
- Miadı dolan ilaçlar Bölge Eczacı Odası'nın anlaşmalı olduğu kurumlar ile imha edilir. İmha edilecek olan ilaçların karekodu ilgili kurumun web sitesine okutulur. Gönderilecek olan atık ilaçların ağırlığı sisteme girilerek onay istenir. İlaçların ambalaj tipi ve sayısı seçildikten sonra ödeme yapılır ve bir döküm alınır. Alınan döküm hazırlandıktan sonra ilaçların sayımı ve kontrolü yapılmak üzere bağlı bulunan İlçe Sağlık Müdürlüğü'ne müracaat edilir, Bölge Eczacı Odası'ndan, talep formu üzerinden temsilci talep edilir ve yapılan sayım tutanağının onaylanması sağlanır. Yapılan sayım tutanağı 4 nüsha olarak oluşturulmalı ve hepsi ıslak imza ve kaşe ile onaylanmalıdır. Tutanaklar, İl/İlçe Sağlık Müdürlüğüne, muhasebe kayıtlarında kullanılmak üzere muhasebeciye, miadı geçmiş ilaçlarla birlikte yetkili bertaraf şirketine verilmek üzere ve eczanede bulundurulmak üzere 4 nüsha olarak hazırlanır.

Uyuşturucu/Psikotrop ve Kontrole Tabi İlaçlar için ilgili takvim yılının Nisan ve Kasım aylarında imha işlemi uygulanır. Miadı geçen ilaçlar tespit edildikten sonra ilaç takip sistemi üzerinden her bir ilaç için ayrı ayrı deaktivasyon talebi oluşturulur. Söz konusu ilaçlar İl/İlçe Sağlık Müdürlüğü'ne teslim edilir ve tutanak hazırlanır. İki nüsha olarak hazırlanan tutanakta ilgili ilacın adı, miktarı, miadı ve seri numarası yer alır. Bir nüsha İl/İlçe Sağlık Müdürlüğü'ne teslim edilirken ikinci nüsha denetim defterinde muhafaza edilir.

7. ECZANE MUHASEBESİ

7.1.Eczanede Stok ve Stok Yönetimi

Stok tedarik veya üretim yoluyla elde edilen, kullanılmadan veya müşteriye arz edilmeden önce az veya çok belirli bir süre bekletilen ürün miktarıdır. Kısaca stok, bir işletmenin sahip olduğu mevcut ürün olarak tanımlanabilir.

Eczanedeki stok türlerini beş şekilde tanımlayabiliriz:

- Emniyet Stoğu
- Optimum Stok
- Mevsim Stoğu
- Promosyon Stoğu
- Spekülatif Stok

Emniyet Stoğu, stok yokluğuna düşmemek için, haftalık/aylık olarak belirlenerek ihtiyaçtan fazla olarak tutulan ve özellikle eczanedeki öncelikli ilaçlar için gerekli olan stoktur.

Örneğin; Eczaneniz aylık periyotta 100 adet A ilacından satıyor ancak stoğunuzda 20 adet kaldı. İlaç yokluğuna düşmemek adına stoğu 100 adedin üzerine çıkarmanız veya sabit tutmanız emniyet stoğuna örnektir.

Optimum Stok, eczanenin stok tükenmesi olmadan rutin talebi karşılamak için ihtiyaç duyduğu tam envanter miktarını belirtir.

Örneğin; 3 aylık periyotta B ilacından 1 adet çıkışınız mevcut. İlaç satıldıktan sonra tekrardan 1 adet almanız optimum stoğa örnektir.

Mevsim Stoğu, talebinin fazla olduğu dönemin başında satılmak üzere alınarak bekletilen stoktur. Bazı ilaç ve ilaç dışı ürünlerde mevsimsel olarak talep artışı olabilmektedir.

Örneğin; antihistaminik ilaç satışları ilkbahar mevsiminde artarken, güneş kremi satışları da yaz mevsiminde artış göstermektedir.

Promosyon Stoğu, çok çabuk ve etkin bir pazarlama uygulamasına istinaden satışı artırmak için tutulan stoktur.

Spekülatif stok, fiyatlarda artış, tedarikte güçlük beklendiği zaman aniden ve ihtiyaçtan fazla olarak alınan ürün stoklarıdır.

Ekonomik, istatistiksel ve zorunlu nedenlerden ötürü stok yönetimi eczane işletmesi adına oldukça önemlidir.

Eczanede stok yönetiminin ekonomik nedenleri:

- Eczane kaynaklarını en iyi şekilde kullanarak kazanım ve kayıpları değerlendirebilmek
- Ürünlerin sipariş süreçlerini kontrol edebilmek
- Finansal olarak zarara uğramamak
- Minimum stok maliyeti ile maksimum kar elde edebilmek

Eczanede stok yönetiminin istatistiksel nedenleri:

- Stok devir hızını hesaplayabilmek
- Veriler sayesinde ürünlerin miadının geçmesini önlemek
- Satış ve sipariş süreçlerinin daha kontrollü olmasını sağlamak

Eczanede stok yönetiminin zorunlu nedenleri:

- Aktif eczane stoğu ile ilaç takip sistemi üzerinde gözüken stoğu eşit tutmak
- Kontrole tabi ve yeşil, kırmızı, mor, turuncu reçetelere ait ilaç stoklarını denetim süreçlerinde hatasız bir şekilde ibraz edebilmek
- Yıl sonunda mali tablolar oluşturulurken muhasebe kayıtları ile aktif stoğun eşdeğer olmasını sağlamak

Stok yönetiminin önemi:

- Eczanede ki hizmet ve satış sürekliliği
- Tedarikçilerin hizmet sağlayamadığı anlarda bile sağlık hizmetini devam ettirebilmek
- Çeşitli nedenlerden dolayı ilaçlar piyasada bulunamadığında mağduriyet yaşamamak
- Satın alma indirimlerinden faydalanmak
- Yatırım yapmak

Eczanede stok takibi yapmak hastalara kaliteli hizmet vermeyi ve eczane işleyişini kolaylaştırır. Stoğun bozulması bu işleyişi etkileyecek ve sorunlara yol açacaktır. Eczanede:

- İTS/EOS kaynaklı sistemsel problemler,
- Manuel faturaların zamanında/doğru kaydedilmemesi,
- Perakende satış/satış iade işlemlerinin EOS üzerinden yapılmaması,
- Veresiye satışların EOS'a kaydedilmemesi,
- Satış yapılırken bilinçli/bilinçsiz bir şekilde stoktan çıkış yapılmaması gibi durumlar eczanede stok bozulmasına neden olacaktır.

Stok bozulmasının önüne geçmek için stok takibi yapmak ve stok takibinin devamlılığını sağlamak gerekir. Eczanede stok takibini etkileyen birçok parametre vardır. Bunlar:

- Otomasyon programları
- Manuel faturalar
- Takas
- Düzenli sayım
- Düzenli alış-satış kontrolü

- Satış iade kontrolü
- Tedarikçilere yapılan iadeler
- İTS stok karşılaştırması
- Kasa/Veresiye takibidir.

Stoklu çalışmak, gereğinden fazla stokla çalışmak gibi anlaşılsa da esasen optimum stokla çalışmak anlamındadır. Eczanede yakın bir zamanda satışının gerçekleşeceğine inanarak bulunduracağınız bir kutu ilaç bile stoklu çalışmaya örnektir.

7.2.İskonto

İskontonun temel anlamı indirim demektir. Muhasebe ve banka alanında farklı anlamda kullanılsa da, iskonto bir borcun ya da bedelin ödenmesi esnasında yapılan indirim anlamını taşır.

Örneğin; 200 TL satış fiyatı olan bir ürüne %20 oranında iskonto yapılacak olursa yeni satış fiyatı 160 TL olacaktır.

7.3.Kar Marjı

Kâr marjını açıklamak için bazı tanımlamaları iyi yapmak gerekir.

Brüt Marj, ürünleri satarken yaptığımız masrafları düşmeden hesaplanan karlılık oranıdır.

Net Marj, ürünler satıldıktan sonra ve tüm masraflar düşüldükten sonra (kira giderleri, personel giderleri, diğer giderler vb.) kalan kar tutarını toplam ciroya bölerek elde edilen orandır. Örneğin;

68 tl maliyeti ve 100 tl satış fiyatı olan bir ürün düşünelim.

$100/68 = 1.47$ (Kar marjımız maliyet üzerinden %47'dir)

Ürünü %15 iskonto yaparak 85 tl'ye sattığımızda

$85/68 = 1.25$ (Kar marjımız maliyet üzerinden %25'tir)

7.4.Mal Fazlası

Mal Fazlası, üretici firmaların, dağıtım kanalları aracılığı ile eczanelere verdiği özel bütçe/bedelsiz mal anlamını da taşımakla birlikte bir çeşit miktar iskontosu uygulamasıdır.

Mal fazlası üzerinden iskonto hesabını aşağıdaki tablo üzerinden daha net açıklayabiliriz:

10+1 MF	% 9 iskonto
10+2 MF	% 16.7 iskonto
10+3 MF	% 23 iskonto
10+4 MF	% 28.5 iskonto
10+5 MF	% 33 iskonto
10+6 MF	% 37.5 iskonto
10+7 MF	% 41.2 iskonto
10+8 MF	% 44.5 iskonto
10+9 MF	% 47.5 iskonto
10+10 MF	% 50 iskonto

Tablo 7.1

7.5.Vade

Vade, günlük kullanımda; bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi için, taraflarca belirlenen ya da mevzuat veya yetkili bir makam tarafından borçluya tanınan süreyi ve borcun doğumu ile ifa edileceği gün arasındaki zaman zarfını ifade eder.

Sosyal Güvenlik Kurumu ve diğer geri ödeme kurumlarının ödemeleri, tedarikçilere yapılacak ödemeler vadeli çalışmaya örnektir. Tedarikçiler farklı vadeler sunarak eczaneler ile anlaşma yapar. Anlaşılan ödeme koşullarına göre ticari iskontolar değişkenlik gösterir. Bu anlaşmalar;

- Haftalık ödeme: Bulunulan hafta içerisinde alınan ürün bedellerinin bir sonraki hafta ödenmesi
- 30 günlük ödeme: Bulunulan ay içerisinde alınan ürünlerin ürün bedellerinin 30 gün sonra ödenmesi
- 60 günlük ödeme: Bulunulan ay içerisinde alınan ürünlerin ürün bedellerinin 60 gün sonra ödenmesi
- 90 günlük ödeme: Bulunulan ay içerisinde alınan ürünlerin ürün bedellerinin 90 gün sonra ödenmesi

Muhasebesel anlamda vade hesaplamayı kolaylaştırmak adına bir ayı 30 gün kabul edelim. Bundan sonra örneklencek ayın 15. gününü baz alarak hareket edeceğiz. Ocak ayının 1. gününden 30.gününe kadar tedarikçiden ürün alındığında ürünlerin ortalama alış tarihi 15 Ocak olacaktır.

1 Ocak ile 30 Ocak arasında aldığınız ürünlerin ödemesini 30 gün sonra yapmak isterseniz vadeniz 15 Şubat olacaktır.

1 Ocak ile 30 Ocak arasında aldığınız ürünlerin ödemesini 60 gün sonra yapmak isterseniz vadeniz 15 Mart olacaktır.

1 Ocak ile 30 Ocak arasında aldığınız ürünlerin ödemesini 90 gün sonra yapmak isterseniz vadeniz 15 Nisan olacaktır.

7.6.Fatura

Genel olarak fatura içeriği aşağıdaki hususları içerir:

- Fatura başlığı,
- Satıcı ve alıcı firmanın ticari ismi/unvanı, adresi, kaşesi, imzası ve fatura miktarının, örneğin katma değer vergisi için, vergi kayıt numarası,
- Faturanın numarası,
- Faturanın düzenlenme tarihi,
- Ürünün tam tanımı ve miktarı,
- Birim fiyatı ve toplam fiyatı,
- Ödeme şekli,
- Vadesi,
- Ödemenin ne kadarının ne çeşit vergi olduğu

[illegible]

Sekil 7.1

7.6.1.Fatura Türleri

- Açık Alış Faturası (AAF), vadeli alışlarda kullanılan fatura türüdür. Kısaca bedeli ödenmemiş alış faturasıdır.
- Açık Alış İade Faturası (AAİF), satın alınan ürünün bir kısmının ya da tamamının iade edilmesi durumunda alıcı ve satıcı arasında alacak verecek durumu var ise kesilen fatura türüdür.
- Açık Satış Faturası (ASF), vadeli satışlarda kullanılan fatura türüdür. Kısaca bedeli ödenmemiş satış faturasıdır. Tedarikçilerin eczanelere kestiği faturalar örnek verilebilir.
- Açık Satış İade Faturası (ASİF), satılan ürünün bir kısmının ya da tamamının iade edilmesi durumunda alıcı ve satıcı arasında alacak verecek durumu var ise kesilen fatura türüdür. İade durumu alacak veya verecek durumuna göre işlenir.
- Kapalı Alış Faturası (KAF), tedarikçilerden ürün alımında, ödemenin faturanın düzenlendiği sırada yapılması durumunda düzenlenen fatura türüdür.
- Kapalı Satış Faturası (KSF), hastaya veya alıcının ödeme yaptığı anda düzenlenen fatura türüdür.
- Hizmet Bedeli Faturası (HBF), alınan hizmet veya verilen hizmet karşılığında düzenlenen faturadır.
- Fiyat Farkı Faturası (FFF), alıcı ve satıcı arasındaki alım-satım işlemi ardından, faturalanan ürün ya da hizmetlerin fiyatlarında masraf, komisyon giderleri, kur farkı, anlaşma değişikliği gibi nedenlerle ortaya çıkan ücret farkı olarak tanımlanabilir.

7.7. Muayene Ücreti ve Katılım Payı

Katılım payı; sağlık hizmetlerinden yararlanabilmek için genel sağlık sigortalısı veya bakmakla yükümlü olduğu kişiler tarafından ödenecek tutarı ifade eder.

Katılım payı uygulanacak sağlık hizmetleri aşağıda belirtilmiştir:

Sağlık Bakanlığı tarafından sözleşme imzalanmış, görevlendirilmiş veya yetkilendirilmiş aile hekimleri hariç olmak üzere;

- Ayakta tedavide hekim ve diş hekimi muayenesi katılım payı,
- Ayakta tedavide sağlanan ilaçlar,
- Vücut dışı protez ve ortezler,
- Yardımcı üreme yöntemi tedavileri

Sağlık hizmeti sunucularında yapılan hekim ve diş hekimi muayenesi nedeniyle uygulanacak katılım payı tutarları değişkenlik göstermektedir.

Ayakta tedavide sağlanan ilaçlar için SGK'dan gelir ve aylık alanlar ile bakmakla yükümlü oldukları kişilerden ilaç bedelinin %10'u, çalışanlardan ise %20'si oranında katılım payı alınmaktadır.

Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerde ve üniversite hastanelerinde yapılan muayeneler sonucu oluşan katılım payı tutarları;

Emekli aylığı alan kişilerin maaşlarından, çalışanlar ve diğer kişiler için oluşan katılım payı tutarları ise eczaneler tarafından kişilerin reçete ile eczaneye ilk müracaatında kendilerinden, özel hastanelerde yapılan muayeneler sonucu oluşan katılım payı tutarları emekli aylığı alan kişilerin maaşlarından, çalışanlar ve diğer kişiler için oluşan katılım payı tutarları ise hastane tarafından kişilerden alınmaktadır.⁹

9 Sosyal Güvenlik Kurumu, Muayene Katılım Payı, <https://www.sgk.gov.tr/Content/Post/1c403747-5401-410e-9a1f-041d705333d3/Muayene-Katlim-Payi-2022-05-14-09-42-31>

7.8.Kamu Kurum İskontosu (KKİ)

İlaçta kamu kurum iskontosu uygulaması, Sosyal Güvenlik Kurumunun ilaçlarda Perakende Satış Fiyatı (PSF) üzerinden ilaç firmalarından ek iskonto istediği ve bu iskonto oranının da Sağlık Uygulama Tebliği'ne istinaden belirlenerek medula sistemine yansıtıldığı bir uygulamadır.

Perakende Satış Fiyatı	₺73.84
Kamu Fiyatı	₺66.46
Depocu Satış Fiyatı (KDV Dahil) (%10.00 iskontolu)	₺51.92
Depocu Satış Fiyatı (KDV Hariç)	₺52.44
Depocu Satış Fiyatı (KDV Hariç) (%10.00 iskontolu)	₺47.20
İmalatçı Satış Fiyatı (KDV Hariç)	₺48.56
İmalatçı Satış Fiyatı (KDV Hariç) (%10.00 iskontolu)	₺43.70
KDV	% 10
Fiyat Tarihi	25/12/2023
Kamu İskontosu	% 10.00
Kamu Ödenen	₺55.62
Fiyat Farkı	₺10.84

Şekil 7.2

Bu uygulamayı inceleyecek olursak;

Perakende satış fiyatı 73.84 TL olan ilaca %10 kamu kurum iskontosu uygulanacak olursa bu ilacın kamu fiyatı 66.46 TL olacaktır.

7.9.Kamu Fiyatı – Kamu Ödenen - Fiyat Farkı

Kamu kurum iskontosunu uygulayarak kamu fiyatına ulaşmıştık. Taban fiyat uygulamasına istinaden taban birim fiyatı en düşük olan müstahzar SGK'nın ödeyeceği tutardır. Tabloyu inceleyecek olursak örnekteki ilacın eşdeğeri ve taban birim fiyatı en düşük olan müstahzarın fiyatı 55.62 tl'dir. Bu ulaşılan rakam yani taban birim fiyatın en düşük olduğu tutar, kamu ödenen olarak belirtilir. Hasta talep ettiği ilaç için varsa fiyat farkı öder. Kamu ödenen ve fiyat farkı toplamaları, kamu fiyatına ulaşmamızı sağlar.

8.SAĞLIK UYGULAMA TEBLİĞİ (SUT)

Sağlık Uygulama Tebliği'nin amacı; sağlık yardımları Sosyal Güvenlik Kurumunca karşılanan ve kapsam maddesinde tanımlanan kişilerin, sağlıklı kalmalarını, hastalanmaları halinde sağlıklarını kazanmalarını, iş kazası ile meslek hastalığı, hastalık ve analık sonucu tıbben gerekli görülen sağlık hizmetlerinin karşılanmasını, iş göremezlik hallerinin ortadan kaldırılmasını veya azaltılmasını temin etmek amacıyla Kurumca finansmanı sağlanan sağlık hizmetleri, yol, gündelik ve refakatçi giderlerinden yararlanma esas ve usulü ile bu hizmetlere ilişkin Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen Kurumca ödenecek bedellerin bildirilmesidir.

9.İLAÇ FİYAT KARARNAMESİ (İFK)

İlaç Fiyat Kararnamesi diğer bir adıyla, Beşeri Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Karar ve Tebliğ, Türkiye’de orijinal ve jenerik ilaçların fiyatlarının belirlenmesindeki yöntemi açıklayan, eczacı ve depocu kâr oranlarını belirleyen kararnamedir.

Sağlık Bakanlığı’nca belirlenen ilaç fiyatları “İmalatçı Satış Fiyatı (İSF)” olarak ilan edilmektedir. İlan edilen “İmalatçı Satış Fiyatı (İSF)” ya da diğer adıyla “Depocuya Satış Fiyatı” üzerine “depocu kârı” ve “eczacı kârı” eklenerek “Pera-kende Satış Fiyatı (PSF)”na ulaşılmaktadır.

İmalatçı satış fiyatı üzerine depocu kârı ve eczacı kârı eklenirken Sağlık Bakanlığı’nca belirlenmiş her kademe (barem) için ayrı bir kâr oranı bulunmaktadır. Bu nedenle fiyatlandırma sistemi «Kademeli Karlılık» olarak adlandırılmaktadır.

Avrupa Birliği (AB) üyeleri arasından en az 5, en fazla 10 ülke kaynak ülke olarak Sağlık Bakanlığınca belirlenir ve bir tebliğle duyurulur. 25 Ekim 2024 tarihinde yayımlanan Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Kararname’ye istinaden ilaçtaki avro kuru belirlenir.

10.SIRALI VE KOTALI DAĞITIMLAR

Sıralı dağıtım sistemi, eczaneler arasında eşit paylaşım esasına dayanan ve sıralı dağıtım esasları ile dağıtım kotaları tutarları bölge eczacı odaları tarafından belirlenen sistemdir.

Sıralı dağıtım grupları aşağıda belirtilmiştir:

- Mor ve turuncu reçeteye yazılması zorunlu olan ilaçların yer aldığı reçeteler,
- İşyeri hekimi tarafından yazılan reçeteler,
- Eritropoietin ve darbepoetin preparatlarını ihtiva eden reçeteler,
- Özel ya da Kamu Diyaliz Merkezlerinde düzenlenmiş tüm reçeteler,
- Diyaliz solüsyonlarını ihtiva eden reçeteler,
- Eczacı Odalarınca dağıtım protokolü yapılan ünitelerdeki yatan hasta reçeteleri,
- 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu hükümlerine göre korunma, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden ücretsiz faydalanan kişilere ait reçeteler ile özel ve kamu huzurevlerinde kalan kişilere ait reçeteler ile 5378 sayılı Özürlüler Ve Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna göre özel rehabilitasyon merkezlerinde kalan kişilere ait reçeteler,
- Eczane olmayan yerleşim bölgelerindeki sigortalı ve hak sahiplerine ait reçeteler,
- Organ nakli sonrasında kullanılan ilaçlara ait reçeteler,
- Tüp bebek ve tüp bebek öncesi tedavisinde kullanılan ilaçları içeren reçeteler,

- Oral beslenme solüsyonlarını ihtiva eden reçeteler,
- Harp Okulları, Askeri Liseler, Polis Meslek Yüksek Okulları, Fakülte ve Yüksek Okullarda TSK namına okuyanlar ve Astsubay Yüksek Okullarında okuyan öğrencilerin reçeteleri,
- Yurt dışı sigortalılarına ait reçeteler,
- Evde bakım hizmetleri çerçevesinde düzenlenen reçeteler,
- Talasemi endikasyonunda kullanılan ilaçları (Deferipron, Deferasiroks) içeren reçeteler,
- TNF alfa blokeri olarak kullanılan ilaçları içeren reçeteler,
- Majistral formül ihtiva eden reçeteler,
- Rituximab, Abatasept, Tofasitinibsitrat, Kanakinumab, Tosilizumab, Sertolizumab etken maddeli ilaçları içeren reçeteler.

11.ECZANE DENETİMİ VE DENETİMDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Eczanede satışı yapılan tüm ilaçlar elektronik ortamda kaydedilir. Bu kayıtlar denetimlerde istenilmesi hâlinde sunulmak üzere saklanır.

Eczanelerde teftiş defteri, personel defteri ve stajyer defteri tutulur. Defterler eczacıların bağlı oldukları eczacı odalarından temin edilir ve eczacı odalarına tasdik ettirilir.

Eczone denetimleri; kurum sağlık denetçileri, sağlık müdürlüğü tarafından görevlendirilecek eczacı, sağlık müdürlüğünde görevli eczacı yoksa ildeki bakanlık ve bağlı kuruluşlarına ait kurum ve kuruluşlarda görev yapan ve sağlık müdürlüğü tarafından görevlendirilecek eczacı veya resmi tabip tarafından yapılır.

Eczaneler, yılda en az iki defa zorunlu olmak üzere gerekli görülen hâllerde denetlenir. Denetime yetkili olanlar, eczanelerde yürürlükte bulunan ilgili mevzuat hükümlerine uyulup uyulmadığını denetim formuna göre tespit ederler. Yapılan denetim sonucu eksiklik tespit edilmesi hâlinde, eczacıya en fazla on iş günü süre verilerek eksikliklerin giderilmesi istenir. Bu sürenin sonunda eksikliklerin giderilip giderilmediği hususunda yerinde tekrar denetim yapılır. Eksikliklerin giderilmemiş olması hâlinde eczacıya ihtâren beş iş günü ek süre verilir. Verilen sürenin sonunda eksikliklerin giderilmemesi durumunda işlem yapılır.

11.1.Eczanelerde Bulundurulması Mecburi Olan İlaç, Tıbbi Madde ve Malzemeler

Listede belirlenenlerin piyasada bulunduğu sürece her eczanede bulunması mecburidir.

- Antihistaminik enjeksiyon
- Alprazolam tablet

- Diazepam tablet
- Fenobarbital tablet
- Furosemid enjeksiyon
- İsosorbit dinitrat sublingual tablet
- Kortikosteroid enjeksiyon
- Klonazepam tablet
- Lorazepam tablet
- Morfin sülfat tablet içeren müstahzarlardan en az 1 form
- Nifedipin tablet
- Nitrogliserin tablet/sprey
- Oksijenli su
- %0,9 İzotonik Sodyum Klorür Solüsyonu
- %5 Dekstroz Solüsyonu
- Ateş Ölçer
- Branül
- Elastik Bandaj
- Flaster
- Kelebek set
- Sargı bezi
- Serum seti
- Steril gaz kompres
- Steril enjektör (tek kullanımlık)

12.TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ VE BÖLGE ECZACI ODASI İLİŞKİLERİ

Türk Eczacıları Birliği, Anayasamızın 135. maddesinden dayanak alır. Bu maddeye göre, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları, mesleğe mensup kişilerin ortak ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak ve mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak amacıyla kurulur. Bu kuruluşlar, meslek disiplini ve ahlakını korumak, dürüstlük ve güveni sağlamak için yargı gözetimi altında, üyelerinin seçtiği organlarla çalışır.

Eczacı odaları ise Türk Eczacıları Birliği'ne bağlı meslek örgütleridir. Her bir eczacı odasında, Türk Eczacıları Birliği'ndeki gibi bir Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Haysiyet Kurulu bulunur. 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanunu'na göre, her 150 üyeye sahip bölgelerde bir eczacı odası kurulur. Bu odalar, üyelerinin hak ve menfaatlerini korumakla sorumludur.

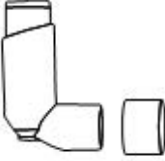
Eczacı odalarının, eczacılık mesleğinin doğal hak savunuculuğunu yapma gibi yasal görevleri vardır. Ayrıca, eczaneleri denetleme yetkisi bulunur ve mesleki etik ve deontoloji kurallarına uygunluğu takip eder. Oda yöneticileri, üyeleri tarafından seçilir ve Türk Eczacıları Birliği'nin Büyük Kongresi'ne delegeler gönderir. Bu delegeler, TEB'in yönetim organlarını seçer.

Eczacı odaları, Türk Eczacıları Birliği ile uyum içinde çalışarak, projelerini tüm Türkiye'ye yaymak için ortak bir süreç yürütür. Yasal mevzuatlar ve mesleki kazanımlar için TEB ile uyum, mesleki değerimiz ve geleceğimiz açısından büyük önem taşır.

13.SIKÇA KULLANILAN MEDİKAL MALZEMELER VE KULLANIM TALİMATLARI

13.1.Aerochamber

AeroChamber, basınçlı bir aerosol inhalere bağlanan bir cihazdır. AeroChamber, ilaç ciğerlere çekilirken ilacı tutar. Her kullanımdan önce inhaleri iyice çalkalamak gerekir.

1. *Inhaler ağızlığının plastik kapağını çıkarın.*

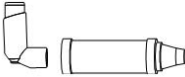

2. *Inhaleri iyice çalkalayın.*

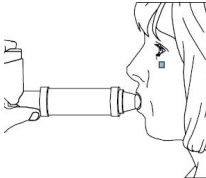

3. *Aerochamber'ın plastik kapağını çıkarın.*

4. *Aerochamber'ın arkasına solunum cihazının ağızlığını yerleştirin.*

5. *Aerochamber'in ağızlığını ağzınıza yerleştirin ve dudaklarınızı ağızlığın çevresine kapatın.*

6. *Inhaler kutusunun üzerine bastırın Aerochamber'e ilaç püskürtün. 3 ila 5 saniye yavaş yavaş derin nefes alın.*

Bir seferde 1 puftan fazla püskürtmeyin. Aerochamber'ı ağızınızdan çıkarın ve tutabildiğiniz kadar nefesinizi tutun.

7. Her ilaç dozu için aynı adımları izleyin. Nefesler arasında 30 saniye bekleyin. Her seferinde inhaleleri çalkalayın.¹⁰

13.2.Nebülizatör

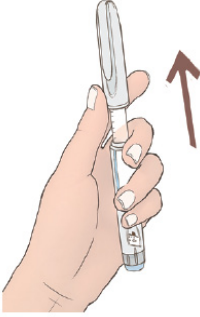
1. Cihazı düz, temiz bir yüzeye yerleştirin ve prize takın.
2. Hasta için uygun maskeyi seçin.
3. Nebülizatör kabını açın.
4. Temiz ellerle ilaç şişesinin ağzını açın ve ilacı kaba sıkın.
5. Nebulizatör haznesine ağızlığı veya maskeyi takın.
6. Boruyu makineye ve ardından nebulizatör kabının tabanına bağlayın.
7. Nebulizatör maskesini takarken;
 - Maske burun ve ağız üzerine sıkıca oturmalıdır
 - Maskeyi yüzden uzak tutmayın.
 - Burundaki alanı sıkamak için metal şeridi sıkın.
 - Yüzün etrafında sıkamak için her iki yeşil elastik parçayı çekin.

10 McMaster University, Firestone Institute for Respiratory Health, Using an AeroChamber with an Aerosol Inhaler

Nebulizatör makinesini açın. Ağızlıktan veya maskeden gelen ince bir sis görmelisiniz.

Normal şekilde nefes alıp verin. Nebulizatör kabı boşalana kadar yaklaşık 10 dakika tedaviye devam edin. Daha sonra ağızlığı ağzınızdan çıkarın veya maskeyi çıkarın ve makineyi kapatın.

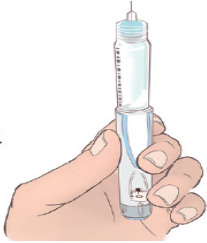
13.3.İnsülin

1. Cildinizi alkollü mendille temizleyin ve kurumasını bekleyin.
2. Kalemin kapağını çıkarın.
3. İnsülinin karışması için ellerinizin arasında yuvarlayın.
4. Kalem ucunu taktığınız kısmı alkollü mendille temizleyin.

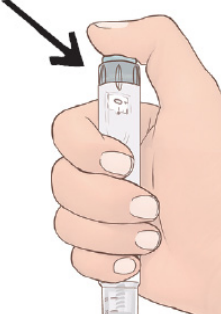
5. İğne ucu üzerindeki koruyucu bandı çıkarın ve kalemle birleştirin. İğne sıkı olmalı ancak çok sıkı olmamalıdır.
6. Kalemin içindeki hava kabarcığını kontrol edin ve varsa çıkarın.

7. İnsülin dozunu ayarlamak için çarkı saat yönünde çevirin ve dozu ayarlayın.
8. İnsülin enjekte etmek için yağlı bir bölge seçin ve bir miktar deriyi tutun.

9. Kalemi dik bir şekilde itin. İnsülin enjekte etmeden önce iğnenin tamamının girmiş olduğundan emin olun.

10. Baş parmağınızı kullanarak kadran-
da sıfır görünene kadar butona ba-
sın.
11. Cildinizi sıkmayı bırakın.
12. Parmağınızı butonun üzerinde tutun
ve iğneyi çıkarmadan 10 saniye bek-
leyin.
13. Kalemi çıkarın.
14. İğneyi kaleminden çıkarın ve atık kabı-
na atın.
15. İnsülin kaleminin kapağını tekrar ta-
kın.¹

11. Learning About Diabetes, Inc. , How to use an insulin pen, Rev 2019

13.4.Şeker Ölçüm Cihazı

1. Ellerinizi su ve sabunla güzelce yıkayın

2. Lanseti hazırlayın. Lanseti hazırlamak için; lansetin kapağını çıkarın ve hazneye yerleştirin. Koruyucu kapağı çevirerek çıkarın ancak kesinlikle iğneye dokunmayın.

3. Lanset kapağını dikkatlice kapatın. Lanset cihazınızın derinliğini cilt kalınlığınıza göre ayarlayın.

4. Lanset cihazını serbest bırakma düğmesine basarak hazırlayın (bazı ürünler için kolu çekip serbest bırakmanız gerekir).

5. Ölçüm çubuğunu çıkarın ve yuvasına yerleştirin. Ölçüm cihazını otomatik olarak açılacaktır.

6. Bir parmağınızı (işaret, orta veya yüzük parmağı) alkol solüsyonuyla silin ve kurummasını bekleyin.

7. Lanseti parmağınızın yan tarafına sıkıca bastırın.

8. İğneyi serbest bırakmak için düğmeye basın.

9. *Bir damla kan almak için parmağınızı sıkın.*

10. *Kanayan bölgeyi alkollü mendille temizleyin*

11. *Ölçüm çubuğunun ucunu kan damlasına değdirin.*

12. *Ekranda sonucun görünmesini bekleyin.²*

12. Brown University The Warren Alpert Medical School, How to Use a Glucose Meter

14.SÖZLÜK

DSÖ – Dünya Sağlık Örgütü

SUT – Sağlık Uygulama Tebliği

TEB – Türk Eczacıları Birliği

TİTCK – Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

İTS – İlaç Takip Sistemi

ÜTS – Ürün Takip Sistemi

EOS – Eczane Otomasyon Sistemi

KKİ – Kamu Kurum İskontosu

İFK – İlaç Fiyat Kararnamesi

GTIN – Barkod Numarası

Serial Number – Seri Numarası

Expiration Date – Son Kullanma Tarihi

Batch/Lot Number – Lot Numarası

GLN - Global Location Number – Küresel Yer Numarası

ICD-10 – Uluslararası Hastalık Sınıflandırması

TNF - Tümör Nekroz Faktör

MF – Mal fazlası

ICD-10 (International Classification of Disease 10 - Uluslararası Hastalık Sınıflandırması 10)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

www.aeo.org.tr